

Bestemmingsplan Uiterwaarden bij de stad Rhenen

Vastgesteld op 25 februari 2014
Onherroepelijk op 6 juni 2014

Gemeente Rhenen

Grontmij Nederland B.V.
Houten, 18 december 2013

Verantwoording

Titel : Bestemmingsplan
Uiterwaarden bij de stad Rhenen

Subtitel : Vastgesteld op 25 februari 2014
Onherroepelijk op 6 juni 2014

Projectnummer : 327263

Referentienummer : 500/PN327263/TvdV-LV

Revisie : BPUiterwstadRhenen

Datum : 18 december 2013

Auteur(s) : T. (Tessa) van der Voet, F. (Fiona) Sinoo

E-mail adres : Tessa.vanderVoet@grontmij.nl

Gecontroleerd door : L. (Luuk) Vranken

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : B. (Bavius) de Vries

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
De Molen 48
3994 DB Houten
Postbus 119
3990 DC Houten
T +31 88 811 61 90
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Ligging en begrenzing	5
1.3	Geldende bestemmingsplannen	6
1.4	Leeswijzer	8
2	Huidige situatie.....	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Ruimtelijk - functionele structuur.....	9
2.3	Bodem	10
2.4	Landschap	11
2.5	Geomorfologie, archeologie en cultuurhistorie	11
2.6	Natuur.....	14
2.6.1	Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn	14
2.6.2	EHS	18
3	Toekomstige situatie	19
3.1	Inrichtingsplan uiterwaarden bij de stad Rhenen	19
3.2	Hoofdzone West – Palmerswaard.....	19
3.3	Hoofdzone Midden – Recreatie en toerisme	20
3.4	Deelgebied Oost – Open uiterwaarden landschap	24
4	Beleidskader	25
4.1	Inleiding	25
4.2	Rijksbeleid.....	25
4.3	Provinciaal en regionaal beleid	32
4.4	Gemeentelijk beleid.....	36
5	Uitvoeringsaspecten.....	38
5.1	Inleiding	38
5.2	Bodem	38
5.3	Water.....	39
5.4	Geluidhinder.....	39
5.5	Luchtkwaliteit	40
5.6	Externe veiligheid.....	40
5.7	Natuurwaarden en flora en fauna.....	42
5.7.1	Algemeen.....	42
5.7.2	Natura 2000 en EHS	42
5.7.3	Flora en fauna	45
5.7.4	Ecologisch werkprotocol.....	46
5.7.5	Conclusie	47
5.8	Landschap	47
5.9	Archeologie en cultuurhistorie.....	47
5.10	Explosievenonderzoek	50
5.11	Verkeer en ontsluiting.....	51
5.12	Milieuzonering.....	52
5.13	Kabels , leidingen en riolering.....	54

5.14	Milieueffectrapportage.....	54
5.15	Conclusie	57
6	Juridische planopzet.....	58
6.1	Opzet bestemmingsplan.....	58
6.2	Nadere toelichting op de regels	58
7	Uitvoerbaarheid.....	62
7.1	Handhaving.....	62
7.2	Economische uitvoerbaarheid.....	62
7.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid.....	62
7.3.1	Vooroverleg.....	62
7.3.2	Procedure	63

Bijlage 1: Nota van beantwoording vooroverlegreacties en ambtshalve wijzigingen

Bijlage 2: Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 2 juni 2009 heeft de gemeenteraad van Rhenen het 'Inrichtingsplan voor de uiterwaarden bij de stad Rhenen' vastgesteld. In dit gebied liggen verschillende opgaven. Zo zijn er plannen om de natuurfunctie van het gebied te versterken, een parkeerterrein te realiseren en de passantenhaven uit te breiden.

Voorliggend bestemmingsplan biedt de basis om de projecten te kunnen realiseren. Daarnaast voorziet het bestemmingsplan in een passende en actuele bestemming voor de bestaande functies, zoals het evenemententerrein en de horecavoorziening.

1.2 Ligging en begrenzing

Het plangebied ligt in de uiterwaarden bij Rhenen, op de noordelijke oever van de Nederrijn (figuur 1.1).

Het plangebied wordt globaal in het noorden begrensd door de Utrechtsestraatweg, het pad Buitenomme die langs de voormalige stadsomwalling / historische kern voert en de Cuneralaan tot even ten oosten van de Rijnbrug. De rivier de Nederrijn vormt de zuidelijke grens van het plangebied. Op de verbeelding is de exacte plangrens opgenomen.

Figuur 1.1 Plangebied Uiterwaarden bij de stad Rhenen

1.3 Geldende bestemmingsplannen

De bestemming van de gronden in het plangebied is momenteel geregeld in vijf bestemmingsplannen (zie tabel 1.1).

Bestemmingsplan	Vastgesteld	Goedgekeurd	Onherroepelijk
Buitengebied	27-10-1987	24-5-1988	21-3-1991
Buitengebied, Partiële herziening 1997	27-10-1998	15-6-1999	24-7-2007
Landelijk Gebied	28-11-1972	30-1-1974	24-3-1980
Partiële herziening bestemmingsplan Landelijk Gebied	30-11-1982	24-1-1984	17-3-1984
Buitengebied 2010	20-09-2011	n.v.t.	13-3-2013

Tabel 1.1 Overzicht geldende bestemmingsplannen

Op het grootste gedeelte van het plangebied is op dit moment het bestemmingsplan “Buitengebied” en het bestemmingsplan “Buitengebied, Partiële herziening 1997” van toepassing.

Het plangebied heeft overwegend de bestemmingen (zie figuren 1.2 en 1.3):

- ‘Agrarisch gebied met bijzondere landschappelijke kenmerken (Al), met nadere aanduiding ‘(o-r) open landschap – gebied met veel reliëf’ (artikel 4);
- ‘Agrarisch gebied met bijzondere natuurlijke en landschappelijke kenmerken’ (Anl), met de nadere aanduiding ‘u - uiterwaarden’ (artikel 5);
- ‘Natuurgebied’ (N) (artikel 10);
- ‘Bedrijven’ (B), met de nadere aanduiding (ll-zw) (artikel 11);
- ‘Horecabedrijven’ (Dh) (artikel 15);
- ‘Passantenhaven’ (Rh) (artikel 21);
- Nutsvoorziening (Mn) (artikel 31);
- ‘Waterstaattoeleinden (Mw)’ (artikel 34); en
- ‘Verkeersdoeleinden’ (V) (artikel 36).

Figuur 1.2 Uitsnede bestemmingsplan ‘Buitengebied’ uit 1991

Aan de bestemming ‘Klei- en zandwinningsbedrijf’ (Bz) (onderdeel van het huidige natuurgebied Palmerswaard) op de kaart in het bestemmingsplan “Buitengebied” uit 1991 is goedkeuring onthouden. Daarom is de geldende bestemming voor dit gedeelte geregeld in het bestemmingsplan “Landelijk gebied” en het bestemmingsplan “Partiële herziening bestemmingsplan Landelijk Gebied”. Binnen dit bestemmingsplan heeft dit gebied de bestemming “Gebied van landschappelijke of natuurwetenschappelijke waarde met agrarisch gebruik”.

Figuur 1.3 Uitsnede bestemmingsplan 'Buitengebied partiële herziening 1997'

De geldende bestemming voor de passantenhaven is voor wat betreft het gedeelte op het water geregeld in het bestemmingsplan Buitengebied 2010. De passantenhaven is bestemd voor 'Water' met nadere aanduiding jachthaven. Het aantal ligplaatsen is beperkt tot 30.

Binnen deze bestemmingen past niet hetgeen voorliggend bestemmingsplan beoogt mogelijk te maken. In tabel 1.2 is per subproject aangegeven of het past binnen het geldende planologische kader.

Ontwikkeling	Passend	Niet passend
1. Parkeerplaatsen Paardenmarkt		X
2. Fietspad Palmerswaard	X	
3. Evenemententerrein		X
4. Uitbreiden en verbeteren passantenhaven + parkeerplaats		X
5. Fietspont (op bestaande boothelling) (met verkeer via Veerplein)		X
6. IJsbaan	X	
7. Herinrichting Boulevard (Veerweg – Rijkade – Rijnstraat)	X	
8. Parkeerplaats Veerplein verbeteren inrichting	X	
9. Herinrichting loswal t.b.v. alleen boottrailers		X
10. Tijdelijke visvoorziening op passantensteiger of loswal		X
11. Fietspad Rijkade en Cuneralaan	X	
12. Koningstuin beleefbaar maken	X	
13. Veerhuis accentueren	X	
14. Aanplant bosschages	X	
15. Verwijderen verlichting, beperken afrastering	X	
16. Natuurbestemming t.b.v. natuurkwaliteiten		X

Tabel 1.2 Toets subprojecten aan vigerend bestemmingsplan¹

¹ Dit overzicht is overgenomen uit: 'Rapport EHS-saldo Toets & Toesting Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen', gemeente Rhenen en provincie Utrecht, 7 december 2012, pagina 21

1.4 Leeswijzer

Na dit inleidende eerste hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de huidige situatie in het plangebied toegelicht. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 3 de nieuwe ontwikkelingen. Hoofdstuk 4 bevat een overzicht van het relevante (ruimtelijke) beleid en wetgeving beschreven. Hoofdstuk 5 gaat in op de verschillende uitvoeringsaspecten. In dat hoofdstuk komt de haalbaarheid van het plan aan de orde. In hoofdstuk 6 wordt de wijze van bestemmen toegelicht. Het betreft een toelichting op de regels en de verbeelding van dit bestemmingsplan. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid beschreven.

2 Huidige situatie

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de bestaande situatie in het plangebied. De bestaande ruimtelijk-functionele structuren, waarden en functies worden beschreven.

2.2 Ruimtelijk - functionele structuur

Het gebied van het inrichtingsplan Uiterwaarden bij de stad Rhenen omvat twee duidelijk verschillende deelgebieden: de westelijk gelegen Palmerswaard en ten oosten daarvan het open uiterwaarden landschap, grotendeels in eigendom van de gemeente. Ter hoogte van het centrum liggen diverse recreatieve functies.

De Palmerswaard is een vergraven uiterwaard waar door een gestuurde natuurlijke ontwikkeling een grote variatie aan open water, moeras en spontaan opgaand bos is ontstaan. Langs delen van de noordrand komt, op de steilrand naar de provinciale weg, een bosstrook voor, onderbroken door bebouwing (buiten het plangebied).

Figuur 2.1 Uiterwaard nabij de stad Rhenen

Het gebied ten oosten van de Palmerswaard (Veerwei en verder naar het oosten) bestaat grotendeels uit intensief agrarisch grasland. De oever van het plangebied bestaat uit een afwisseling van stortsteen en basaltblokken, al dan niet met spontane opslag van voornamelijk wilgen en enkele zandige strandjes. Langs het water ligt een oude veerstoep, een passantenhaven, een restaurant en een loswal. Het plangebied bevat aan de oostzijde een smal perceel van Rijkswaterstaat, dat in beheer is van het Utrechts Landschap. Dit perceel, dat deels onder de Rijnbrug ligt, wordt vanwege de waterafvoerfunctie als (natuurlijk) grasland beheerd.

In het gebied liggen de verharde openbare wegen Paardenmarkt, Veerweg, Veerplein, Rijnkade en Rijnstraat. Deze wegen vormen een zuidelijke ontsluiting voor de oude kern Rhenen (de benedenstad). In het oosten wordt de uiterwaard gekruist door de Rijnbrug van de provinciale weg N233. Verder loopt er een verhard wandelpad over de Buitenomme, een verhard fiets-/wandelpad langs de Rijnkade en tussen de Rijnstraat en de Schoutenboomgaardweg en de Cuneralaan. Aan de Paardenmarkt is een rioolgemaal van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden gevestigd en op het Veerplein het restaurant 'Tante Loes'. Ruimte om te parkeren

bevindt zich op de Veerweg, het Veerplein, de Rijnkade, de Rijnstraat, bij de passantenhaven en aan de Paardenmarkt. De Veerwei wordt elk jaar gebruikt als evenemententerrein voor de Rijnweek en enkele overige evenementen. Ten oosten van de Rijnstraat is een trapveld met kinderspeelplaats ingericht. Door de uiterwaard loopt vanaf de Rijnstraat in westelijke richting naar het genoemde rioolgemaal een vrij verval riolering. Onder de Veerweg is een bergbezinkbassin aanwezig met een overstort leiding naar de Rijn. Vanaf het rioolgemaal loopt in westelijke richting door de uiterwaard een persleiding naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie op het bedrijventerrein Remmerden.

2.3 Bodem

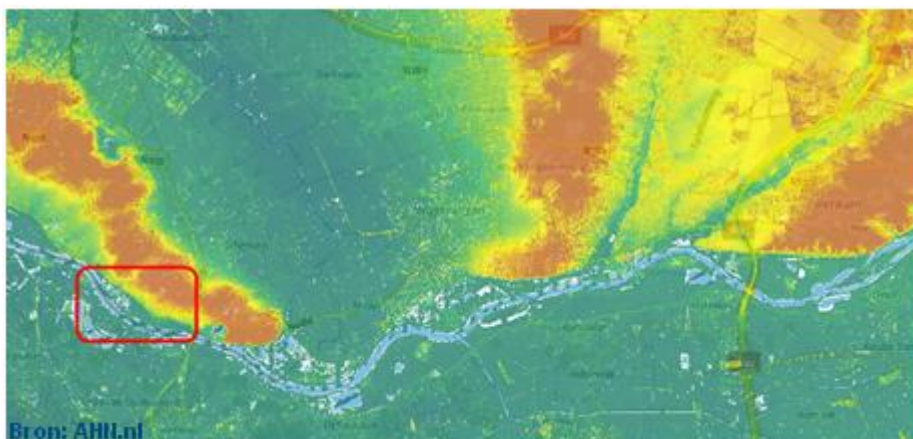
De bodem in het plangebied bestaat volgens de Bodemkaart² uit rivierkleigronden. De gronden van zware zavel tot lichte klei worden gerekend tot de kalkhoudende ooivaaggronden en kalkhoudende poldervaaggronden. Dit betreffen relatief jonge kleigronden waarin zich nog geen bodem heeft kunnen vormen. Onder deze kleigronden ligt zand dat door de Rijn eerder is afgezet. De gronden op de flank van de stuwwal, ten noordoosten van het plangebied, worden gerekend tot de hoge bruine enkeerdgronden bestaande uit grof zand. Ter plaatse kan grind worden verwacht vanaf een diepte van 40 cm. Deze eerdgronden zijn in de loop der eeuwen ontstaan en in dikte toegenomen door het opbrengen van voornamelijk organische bemesting als potstalmest, gestoken heideplaggen en eventueel beer- of stadsafval. De gronden werden met name ingezet voor de akkerbouw.

Geomorfologie

Volgens de geomorfologische kaart bestaat het plangebied (uiterwaarden) uit welvingen en vlakten doorsneden of begrensd door dijken. Dit betreffen de zandige oevers, oeverwallen en kleigronden langs de rivier. Aan de voet of de onderkant van de stuwwal liggen waaivormige glooiingen (sands). Ten oosten van Landgoed De Tangh aan de Utrechtsestraatweg is deze laatst genoemde zone onderbroken door een diep dal.

AHN

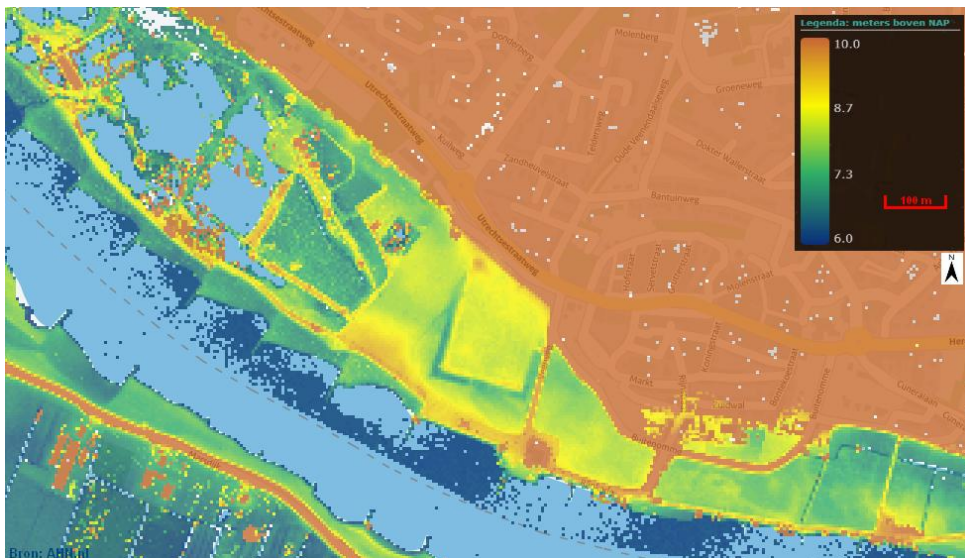
Het Actueel Hoogtebestand Nederland vormt een aanvullende informatiebron voor de landschapsanalyse. Dit met behulp van laser-altimetrie verkregen digitale bestand vormt een goed beeld van het huidige reliëf binnen het onderzoeksgebied. In figuur 2.2. is aan de scherpe begrenzing en de onderbreking in de stuwwalrug tussen Rhenen en Wageningen te zien dat de rivier de stuwwal gedeeltelijk heeft geërodeerd. Oranje tot geel staat voor de relatief hoge gronden en groen tot blauw voor de lager gelegen gronden ten opzichte van NAP.

Figuur 2.2 Uitsnede van het AHN met in het rode kader globaal het plangebied

Figuur 2.3 is een meer gedetailleerde uitsnede van het AHN ter hoogte van het plangebied. Binnen het plangebied varieert het reliëf relatief sterk. Binnen deze uiterwaarden liggen de dijken en de wegen hoger in het landschap. Opvallend is de rechthoekige sloot of depressie ten westen van de historische kern. Daar lag vroeger de Koningstuin. Het onderling reliëf op de stuwwal is in dit beeld niet geaccentueerd.

² Blad 39 Oost Rhenen.

Figuur 2.3 Uitsnede AHN ter hoogte van het centrale deel van het plangebied

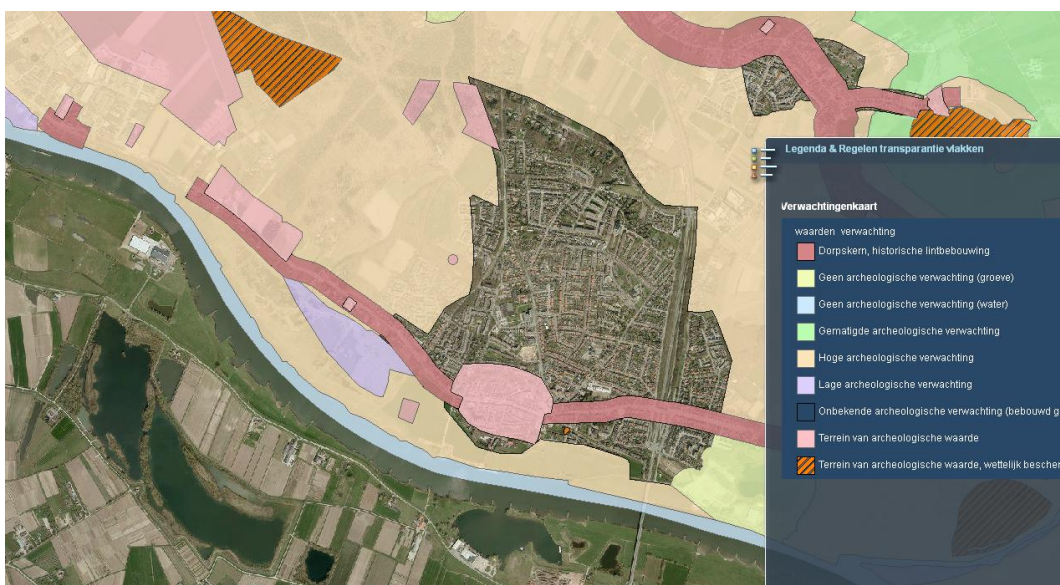
2.4 Landschap

Het oostelijk en middendeel van het plangebied bestaat grotendeel uit open cultuurgrasland omgeven met sloten en enkele bomenrijen. De bodem is lokaal reliëfrijk en bestaat uit klei tot zavel.

Het westelijk deel van het plangebied (Palmerswaard) bestaat voornamelijk uit ruig grasland, rivierduinen, broekbossen en open water.

2.5 Geomorfologie, archeologie en cultuurhistorie

De gemeente Rhenen heeft een eigen archeologische verwachtingskaart (zie uitsnede in figuur 2.4). Daarop is het plangebied onderverdeeld in een tweetal verwachtingszones namelijk een zone met een hoge archeologische verwachting, dat het grootste deel van het plangebied beslaat, en een kleinere zone met een lage archeologische verwachting. De locatie van het Oude Veerhuis is aangemerkt als een terrein van archeologische waarde. De zone van de Utrechtsestraatweg behoort tot de dorpskern met lintbebouwing. De Utrechtsestraatweg is namelijk een zeer oude landroute waarlangs al lange tijd bewoning plaatsvindt. Opmerkelijk is dat de Koningstuin niet is aangegeven op deze kaart en dat een groot gebied ten noorden en een klein gebied ten zuiden van de historische binnenstad blijkbaar niet is gewaardeerd.

Figuur 2.4 Uitsnede gemeentelijke archeologische verwachtingskaart (geoloket gemeente Rhenen)

Archis

In het centrale informatiesysteem Archis2 van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed staan veel bekende archeologische onderzoeken, waarden en waarnemingen aangegeven. In de nabijheid van het plangebied zijn vele waarnemingen gemeld.

Een groot deel van die waarnemingen betreffen archeologische vondsten behorende bij de grafvelden uit de IJzertijd en Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen die langs de Utrechtsestraatweg op de stuwwalgronden liggen.

Ter hoogte van de voormalige Koningstuin is een waarneming geplaatst met de vermelding dat ter plaatse restanten van een middeleeuwse steenfabriek zouden kunnen liggen (wnr: 26966). Deze is later aangevuld met een verwijzing naar het Oude Veerhuis. Onder waarnemingsnr: 27077 en 58188 is meer informatie (materiaal en literatuurverwijzingen) over het Oude Veerhuis ondergebracht.

Verder naar het westen in de Palmerswaard is een melding bekend over het aantreffen van onder meer een houten staander die aan een molen zou hebben toebehoord (wnr: 43605). Mogelijk betreft het een restant van de molen zoals Jan van Beyer die heeft afgebeeld op zijn ets uit 1753 (figuur 2.5). Van het overig daar aangetroffen materiaal (bouw materiaal en aardewerk e.d.) wordt opgemerkt dat het mogelijk van elders afkomstig zou kunnen zijn en ter plaatse is gestort.

Figuur 2.5 Tekening/ets van Jan van Beyer (1753) met uiterst rechts op de voorgrond de molen

Eind 1979 werden in een rioolsleuf ter hoogte van de Paardenmarkt (vml Koningstuin) menselijke resten aangetroffen (wnr: 44023). Die resten worden aan de Engelse soldaten uit het einde van de 18^e eeuw toegeschreven. Ter hoogte van de bebouwing in de noordwestelijke hoek van de Koningstuin, werden tijdens graafwerkzaamheden restanten van een fundament waargenomen (wnr: 44036).

Archeologische Monumentenkaart

Terreinen waarvan de archeologische waarde bekend is, staan aangegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK). De terreinen op de AMK zijn ingedeeld in drie categorieën: terreinen met archeologische waarde, hoge archeologische waarde en zeer hoge archeologische waarde. Statustoekenning heeft plaatsgevonden op basis van een aantal door de RCE gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid en contextwaarde).

Binnen het plangebied ligt één monumententerrein van hoge archeologische waarde. Het betreft het terrein waar in het verleden het Oude Veerhuis stond (AMK-nr: 7181). De historische stadskern van Rhenen bestaat uit twee monumentale zones van hoge archeologische waarde (AMK-nr: 11885 en 12204). De eerste beslaat het gebied van de Cunerakerk, het terrein van het voormalige Agnietenconvent en het voormalige Koningshuis. Het tweede AMK-terrein representeert het historisch centrum van Rhenen.

Aangrenzend buiten het plangebied liggen nog een tweetal AMK-terreinen op de stuwwalgronden aan weerszijden van de Utrechtsestraatweg (ten westen van de stad). Op beide terreinen

en omgeving (AMK-nr: 7180 en 7188) zijn graven aangetroffen. Daarbij kent het eerste grafveldterrein een datering in de Vroege Middeleeuwen (De Donderberg) en het tweede terrein een enkel graf met een datering in de IJzertijd – Romeinse Tijd.

IKAW

De IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden) geeft voor heel Nederland de verwachte trefkans op de aanwezigheid van archeologische resten. Die trefkans is aangegeven in vier categorieën: hoog, middelhoog, laag en zeer laag. Deze kaart is gebaseerd op de relatie tussen de bodemsoort en eerder aangetroffen vindplaatsen op zulke gronden en landschappelijke zones. Een volgens de IKAW lage kans op het kunnen aantreffen van archeologische waarden betekent uiteraard niet dat er geen archeologische waarden aanwezig kunnen zijn.

Volgens de IKAW ligt het gehele onderhavige plangebied in een zone met een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden. Dit wordt veroorzaakt doordat dit gebied in de uiterwaarden ligt, die bestaan uit relatief jonge kleigronden direct langs de actieve rivier. De Rijn heeft in het verleden binnen het plangebied gestroomd waarbij de kans groot wordt geacht dat deze de eventueel voorheen aanwezige archeologische sporen heeft verspoeld dan wel vernietigd. Daarnaast worden dit soort overstromingsgevoelige gronden niet gezien als geschikte bewoningslocaties, zeker gezien de directe nabijheid van de hoge en veilige gronden op de stuwwal. Die stuwwalgronden hebben daardoor wel een hoge trefkans toebedeeld gekregen.

Cultuurhistorische Hoofdstructuur

In aanvulling op de landelijke verwachtings- en waarderingskaarten hebben provincies eigen kaarten vervaardigd, waarin meer lokale gebiedskennis is opgenomen. Deze kaarten hebben daarom over het algemeen een hoger detailniveau dan de landelijke kaarten.

Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Utrecht hebben een groot deel van de laatmiddeleeuwse zomerdijken (groene lijnen in figuur. 2.6) langs de Nederrijn een hoge cultuurhistorische (agrarische) waarde. De voormalige Koningstuin staat (wel) op deze provinciale kaart als historische buitenplaats aangegeven (lichtgroen vlak). De gronden rondom de historische kern liggen binnen een molenbiotop (blauwe cirkel) van de huidige Binnenmolen. De zuidoostelijke helft van het gebied met de kleiputten en steilrandjes in de Palmerswaard (geel vlak) hebben een zeer hoge waarde in het agrarisch cultuurlandschap.

Figuur 2.6 Uitsnede CHS rond het plangebied

2.6 Natuur

Het plangebied ligt deels binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied uiterwaarden Nederrijn en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

2.6.1 Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn

Het gebied bestaat uit de uiterwaarden van de rivier en beslaat een oppervlakte van circa 3.257 hectare. Met het wijzigingsbesluit wordt het gehele winterbed van dijk tot dijk, met uitzondering van het gedeelte van de rivier buiten de kribvakken en met uitzondering van enkele deelgebieden in het winterbed, aangewezen als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Vogelrichtlijn.

De speciale beschermingszone Uiterwaarden Neder-Rijn bestaat uit de uiterwaarden van de Neder-Rijn tussen Renkum en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Neder-Rijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 1/6 van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen. De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250 meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen.

Karakteristiek voor dit rivierenlandschap is de overgang naar de hogere gronden, de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer onder aan de Grebbeberg, de Elster Buitenwaarden die grenst aan Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg. Hier liggen op de overgangen restanten van hardhoutoobossen.

De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging. De uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten, geïsoleerde oude riviertakken en nieuwe, aangetakte nevengeulen. Door kwel vanuit de hogere gronden is het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit. Het zijn geaccidenteerde terreinen met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïnuundeerd worden. Het deel van de Amerongse Bovenpolder dat is aangewezen onder de Habitatrichtlijn bevat een hoge uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhoilanden voorkomen.

Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Kernopgaven³

- Grasetende watervogels: Behoud voldoende slaappleatsen- en foerageer-terreinen voor ganzen, kleine zwanen A037 en smienten A050.
- Plas-dras situaties: Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers.

³ Bron: concept-gebiedendocument Uiterwaarden Neder-Rijn

- Droge graslanden: Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) H6510 subtype A.
- Droge hardhoutooibossen: Ontwikkeling droge hardhoutooibossen H91F0: groter oppervlakte en kwaliteitsverbetering.

Instandhoudingsdoelen

Het plangebied valt binnen de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied, maar buiten de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied. Dat betekent dat hier getoetst moet worden aan de instandhoudingsdoelen voor vogelrichtlijnsoorten zoals geformuleerd in het ontwerp aanwijzingsbesluit voor broedvogels en niet broedvogels en voor de in het ontwerp aanwijzingsbesluit geformuleerde complementaire doelen. De complementaire doelen betreffen:

- Droge hardhoutooibossen; uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit;
- Zeeprík; behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie;
- Rivierprík; behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie;
- Grote modderkruiper; behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie;
- Kamsalamander; behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

De instandhoudingsdoelen Uiterwaarden Neder-Rijn zijn aangegeven in tabel 2.1.

Instandhoudingsdoelstellingen							
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H3270	Slikkige rivieroever		>	>			
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	=			
H91F0	Droge hardhoutooibossen	--	>	>			
Habitatsoorten							
H1095	Zeeprík	-	=	>	>		
H1099	Rivierprík	-	=	>	>		
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=		
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=		
Broedvogels							
A119	Porseleinhoen	--	>	>			10
A122	Kwartelkoning	-	>	>			40
A229	IJsvogel	+	=	=			5
A249	Oeverzwaluw	+	=	=			80
Niet-broedvogels							
A005	Fuut	-	=	=		80	
A017	Aalscholver	+	=	=		130	
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		20	
A041	Kolgans	+	= (<)	=		2900	
A043	Grauwe Gans	+	= (<)	=		880	
A050	Smient	+	= (<)	=		2400	
A051	Krakeend	+	=	=		50	
A054	Pijlstaart	-	=	=		10	
A056	Slobeend	+	=	=		50	
A059	Tafeleend	--	=	=		100	
A061	Kuifeend	-	=	=		630	
A068	Nonnetje	-	=	=		5	
A125	Meerkoet	-	=	=		1700	
A142	Kievit	-	=	=		1400	
A156	Grutto	--	=	=		60	
A160	Wulp	+	=	=		100	

Legenda	
W	Kernopgave met wateropgave
	Sense of urgency; beheeropgave
	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Tabel 2.1 Instandhoudingsdoelen Uiterwaarden Neder-Rijn⁴

Soort	Niet		Voorkomen in Uiterwaard bij de stad of Palmerswaard
	Broedvogels	broedvogels	
IJsvogel	x		Broedbiotoop aanwezig in Palmerswaard 2006 en 2007
Oeverwaluw	x		In Palmerswaard in 1999 4 territoria
Porseleinhoen	x		Actueel niet aanwezig, ontbreekt geschikt biotoop
Kwartelkoning	x		Actueel niet aanwezig, ontbreekt geschikt biotoop. Voor 1998 gebroed in Palmerswaard
Kievit		x	Komt in de hele Uiterwaarden Rhenen voor
Grutto		x	Komt in de hele Uiterwaarden Rhenen en in de Palmerswaard in lage aantallen voor
Wulp		x	Er zijn geen waarnemingen bekend van deze soort in de Uiterwaarden Rhenen
Gauwe gans		x	Komt voor in de Uiterwaarden Rhenen en in de Palmerswaard
Kolgans		x	Op Veerwei en IJsbahn foerageren 's winters enkele tientallen exemplaren
Kleine zwaan		x	Komt door hele gebied in lage aantallen voor
Smient		x	Is incidenteel waargenomen op de graslanden en in de Palmerswaard
Meerkoet		x	Komt voornamelijk voor in de Palmerswaard. Er zijn slechts enkele waarnemingen bekend.
Krakeend		x	Is waargenomen in Palmerswaard en niet in Uiterwaard bij de stad
Slobeend		x	Is incidenteel waargenomen in Uiterwaard bij de stad en meerdere malen in de Palmerswaard
Tafeleend		x	Is incidenteel waargenomen in Uiterwaard bij de stad en meerdere malen in de Palmerswaard
Kuifeend		x	Is incidenteel waargenomen in Uiterwaard bij de stad en is wel bekend van de Palmerswaard
Fuut		x	Komt voornamelijk voor in Palmerswaard
Aalscholver		x	Komt voornamelijk voor in Palmerswaard
Nonnetje		x	Is incidenteel waargenomen in Uiterwaard bij de stad en is bekend van de Palmerswaard
Pijlstaart		x	Niet bekend in plangebied

Aanduiding als broedvogel of niet broedvogel gebaseerd op aanwijzingsbesluit N2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn.

Tabel 2.2 Voorkomen van vogels in de Uiterwaard bij de stad en Palmerswaard⁵

⁴ Bron: Gebiedendocumenten Uiterwaarden Neder-Rijn.

⁵ Bron: de Groene Ruimte, Toetsing uiterwaarden Rhenen, 15 december 2011.

Aan de Natura 2000-doelstelling 'behoud' kan worden bijgedragen door toename van verstoring te voorkomen van slaap-, en foerageergebieden van Kolgans, Grauw gans, Krakeend, Pijlstaart, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend, Nonnetje, Meerkoet, Kievit, Grutto en Wulp.

Soort	Niet		Periode aanwezigheid in Nederland
	Broedvogels	broedvogels	
IJsvogel	x		Jaarvogel. Uiterst schaarse tot schaarse broedvogel; doortrekker en wintervogel in klein aantal
Oeverwaluw	x		Zomervogel. Vrij talrijke broedvogel; doortrekker in (vrij) groot aantal
Porseleinhoen	x		Zomervogel. Zeer schaarse broedvogel; doortrekker in zeer klein aantal
Kwartelkoning	x		Zomervogel. Zeer schaarse tot schaarse broedvogel; doortrekker in onbekend aantal
Kievit		x	Jaarvogel. Zeer talrijke broedvogel; doortrekker in uiterst groot aantal; wintervogel in zeer groot aantal
Grutto		x	Jaarvogel. Talrijke broedvogel en doortrekker in groot aantal; IJslandse ondersoort doortrekker in klein aantal, wintergast in zeer klein aantal
Wulp		x	Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel; doortrekker en wintervogel in groot aantal
Grauwe gans		x	Jaarvogel. Talrijke broedvogel; doortrekker en wintergast in (zeer) groot aantal
Kolgans		x	Jaarvogel. Schaarse broedvogel; doortrekker en wintervogel in zeer groot aantal
Kleine zwaan		x	Wintergast. Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal
Smient		x	Jaarvogel. Uiterst schaarse broedvogel; doortrekker en wintergast in zeer groot aantal
Krakeend		x	Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel; doortrekker en wintervogel in vrij groot aantal
Slobeend		x	Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel; doortrekker in vrij groot aantal; wintervogel in vrij klein aantal
Tafeleend		x	Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel; doortrekker en wintervogel in groot aantal
Kuifeend		x	Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel; doortrekker en wintervogel in groot aantal
Fuut		x	Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel; doortrekker en wintervogel in vrij groot aantal
Aalscholver		x	Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel; doortrekker en wintervogel in (vrij) groot aantal
Nonnetje		x	Wintergast. Doortrekker en wintergast in vrij klein, soms vrij groot aantal
Pijlstaart		x	Jaarvogel. Uiterst schaarse broedvogel; doortrekker en wintervogel in vrij klein tot vrij groot aantal

Periode aanwezigheid gebaseerd op website *Vogelbescherming Nederland*.

Aanduiding als broedvogel of niet broedvogel gebaseerd op *aanwijzingsbesluit N2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn*.

Tabel 2.3 Periode aanwezigheid vogels in Nederland

2.6.2 EHS

In figuur 2.7 is een uitsnede van kaart 10 'Natuur' van de provinciale ruimtelijke structuurvisie weergegeven. Grotendeels ligt het plangebied in de EHS. In paragraaf 4.3 en paragraaf 5.7 van deze toelichting wordt nader ingegaan op de EHS.

Figuur 2.7 Ligging EHS ten opzichte van plangebied (bron: Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (vastgesteld 4 februari 2013))

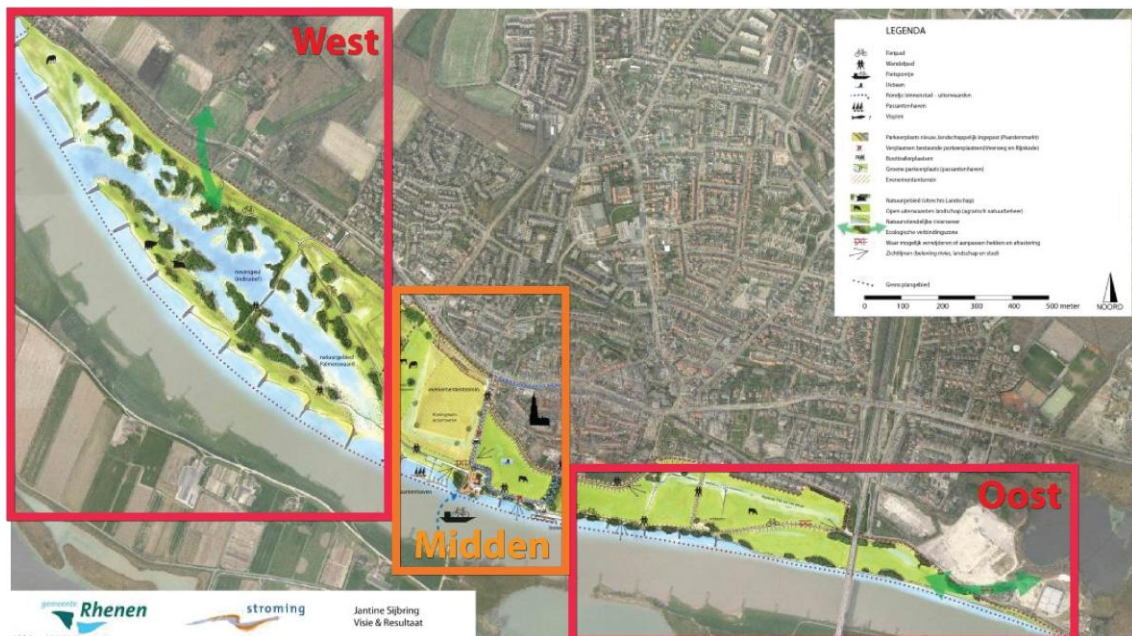
3 Toekomstige situatie

3.1 Inrichtingsplan uiterwaarden bij de stad Rhenen

Het inrichtingsplan uiterwaarden bij de stad Rhenen dat op 2 juni 2009 is vastgesteld door de gemeenteraad van Rhenen dient als basis voor dit bestemmingsplan.

In de inrichtingsschets zijn een aantal nieuwe voorzieningen opgenomen zoals het evenemententerrein (Veerweide), ijsbaan, uitbreiding passantenhaven, nieuwe parkeerplaats en aanleg nieuw fiets-/ wandelpad Palmerswaard.

In figuur 3.1 is het inrichtingsplan weergegeven. Het inrichtingsplan kent drie hoofdzones, te weten: West, Midden en Oost. In de volgende paragrafen worden de elementen van het inrichtingsplan toegelicht.

Figuur 3.1 Inrichtingsplan Uiterwaarden bij de stad Rhenen verdeeld in drie hoofdzones (impressie december 2012, nader uit te werken door Utrechts Landschap)

3.2 Hoofdzone West – Palmerswaard

De Palmerswaard, het natuurgebied van Utrechts Landschap, wordt beter toegankelijk. Daarnaast komt er ruimte voor water en natuurontwikkeling.

Figuur 3.2 Eerste fase inrichting Palmerswaard (in het kader van project Stroomlijn). Bron: Utrechts Landschap, 2013

3.3 Hoofdzone Midden – Recreatie en toerisme

De Veerweg, Rijnkade en Rijnstraat worden omgevormd tot een boulevardachtige route door de uiterwaarden. Gedacht wordt aan een vrij liggend voetpad, met dezelfde materialisering als in de binnenstad. Mensen worden uitgenodigd vanuit het centrum de uiterwaarden te bezoeken en passanten in de uiterwaarden om een bezoek aan het centrum te brengen. Dit ommetje sluit aan bij de doorgaande fietsroute, die van oost (voet Grebbeberg) naar west door het gebied loopt. Dankzij een beoogd fietspontje ontstaat ook een directe verbinding met het fietsroutenetwerk in de Betuwe aan de overkant van de Rijn.

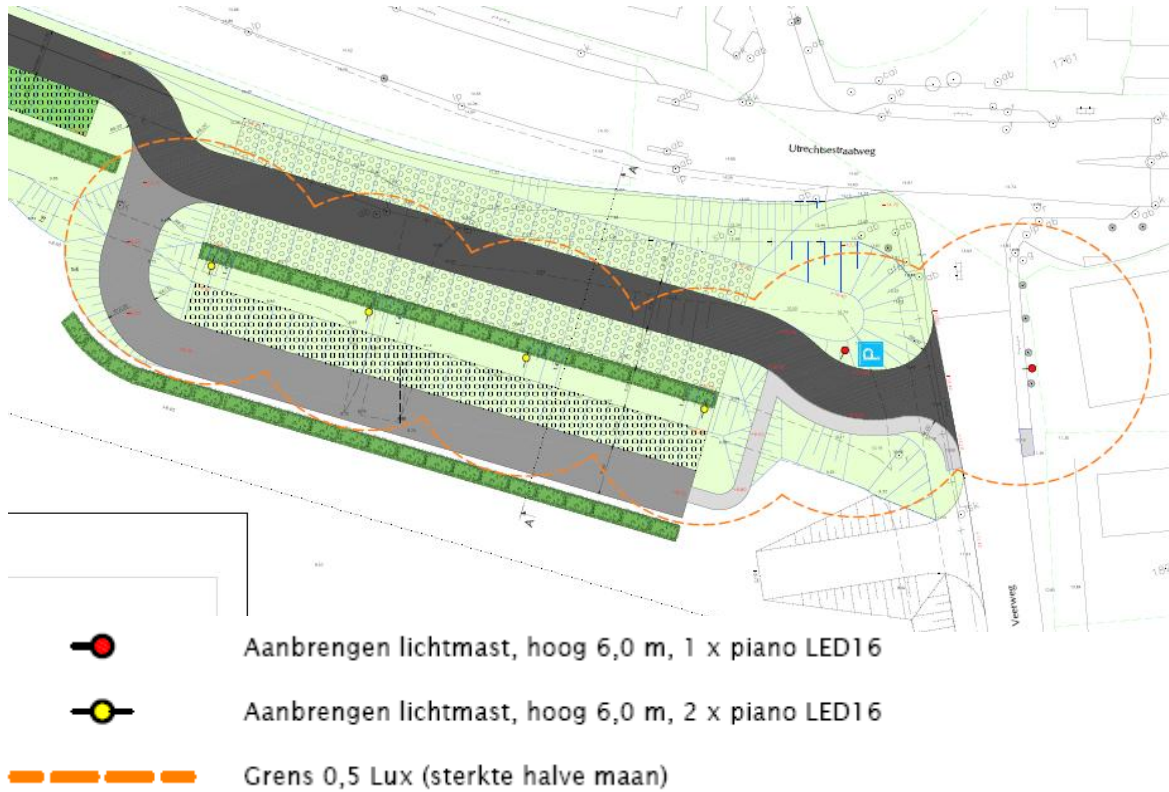
Informatie- en routeborden wijzen bezoekers de weg naar de vele bezienswaardigheden in de uiterwaarden en in de binnenstad. Plekken die vanuit cultuurhistorie bijzonder zijn, worden herkenbaar gemaakt in het landschap. *In het inrichtingsplan staat, dat het Veerhuis wordt geaccentueerd met markante bomen. Gezien de locatie (op het terrein waar de Rijnweek wordt gehouden), zijn extra bomen niet praktisch en is dit voorstel niet verder meegenomen.* Op een doorzichtig plexiglas scherm op de Paardenmarkt kan het oude beeld van de Koningstuin geprojecteerd worden op het huidige landschap. *Ook het Veerhuis kan zo getoond worden. In het inrichtingsplan uit 2009 stond het idee om de rand van de Koningstuin te benadrukken door middel met bijvoorbeeld bloembollen op de taluds. Inmiddels is dit idee verlaten. Een informatiebord wordt daarvoor een beter middel geacht.*

Figuur 3.3 Inrichtingsplan Uiterwaarden bij de stad Rhenen, hoofdzone Midden – Recreatie en Toerisme

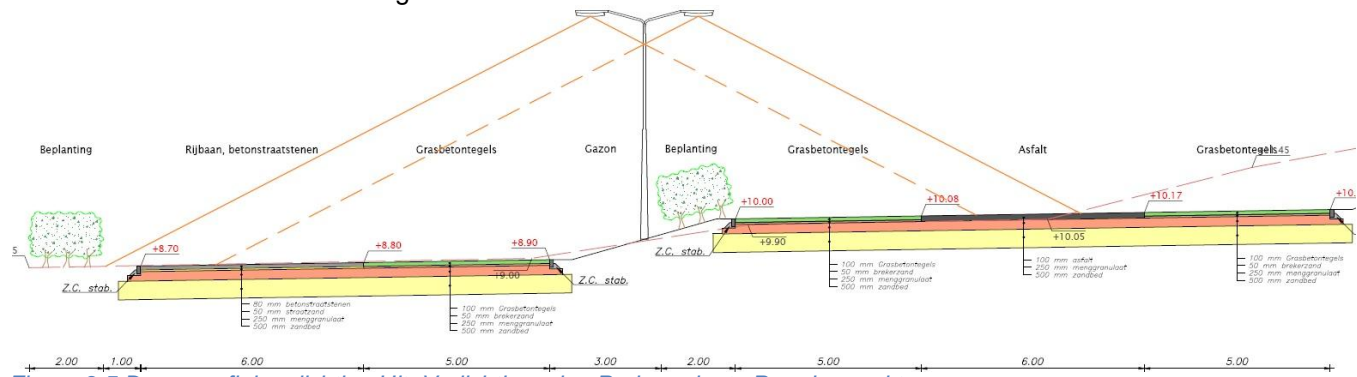
Parkeren

De huidige parkeerplaatsen op de Veerweg en de Rijnkade tasten de landschappelijke kwaliteit aan en met name op de Veerweg is de verkeersveiligheid van voetgangers in het geding. Het is daarom wenselijk deze te verplaatsen naar een locatie in de buurt. Daartoe wordt aan de westzijde van het centrum een nieuw parkeerterrein aan de Paardenmarkt gerealiseerd waar de parkeerplaatsen op de Veerweg en de Rijnkade heen worden verplaatst. Door de parkeerplaats aan deze kant van het centrum aan te leggen wordt het aanbod van voorzieningen aan de oost- en westzijde in balans gehouden. Voor deze specifieke locatie aan de Paardenmarkt is gekozen omdat elders aan de westzijde van het centrum geen alternatieve locaties beschikbaar zijn voor de parkeerplaats. Hier komen ook 60 extra parkeerplaatsen ten behoeve van de binnenstad. Die liggen onderaan het talud, zodat het uitzicht vanaf de Utrechtsestraatweg zo min mogelijk door 'blik' verstoord wordt. De parkeervoorziening wordt landschappelijk ingepast (struikjes erlangs), zodat ook vanaf de kant van de Rijn de geparkeerde auto's niet teveel domineren en zodat lichthinder wordt voorkomen. De lichtmasten bij de parkeerplaats worden mogelijk hoger dan genoemd in tabel 1 van de EHS-Saldotoets (zie paragraaf 5.7), waarbij wordt gestreefd naar verlichting die zo min mogelijk effect heeft op de omgeving, binnen de randvoorwaarden vanuit sociale- en verkeersveiligheid. Om na te gaan welke invloed de verlichting heeft op het Natura 2000-gebied is het verlichtingsplan uitgebreid met een visualisatie van het effect van de verlichting op de omgeving voor lichtmasten van 6 meter hoog. In figuur 3.4 is weergegeven dat de uitstraling van deze lichtmasten beperkt blijft tot het terrein van de parkeerplaats en niet tot in het Natura-2000 gebied reikt.

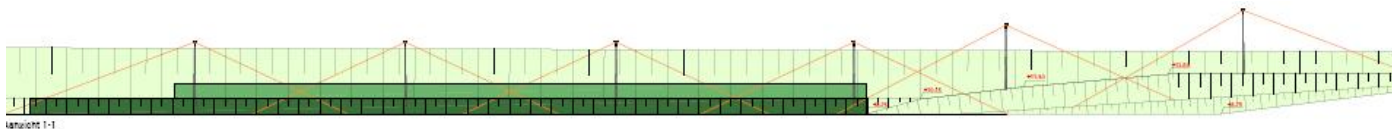

Figuur 3.4 Uit: Verlichtingsplan Parkeerplaats Paardenmarkt

Het dwarsprofiel en het aanzicht tonen de lichtbundels en de mate waarin de masten boven het niveau van de Utrechtsestraatweg uitkomen.

Figuur 3.5 Dwarsprofiel verlichting Uit: Verlichtingsplan Parkeerplaats Paardenmarkt

Figuur 3.6 Aanzicht verlichting Uit: Verlichtingsplan Parkeerplaats Paardenmarkt

Parkeren blijft aangepast mogelijk onder de bomen op de Rijnstraat (namelijk minder parkeerplaatsen), het Veerplein aan de voet van restaurant 'Tante Loes' en bij de passantenhaven. Aanvullend is in de raadsvergadering op 27 januari 2009 het amendement aangenomen dat het totaal aantal plaatsen rondom 'Tante Loes' in aantal niet mag verminderen ten opzicht van de huidige situatie. Met het Recreatieschap wordt overlegd of de 8 resterende en meest zuidelijke parkeerplaatsen aan de Veerweg kunnen worden verplaatst naar de passantenhaven.

Passantenhaven en loswal

De passantenhaven krijgt 20 ligplaatsen extra met in het seizoen toilet- en douchevoorzieningen. Door herinrichting worden de ligplaatsen minder gevoelig voor golfslag. Hier komt ook een mooie zitplek om over de Rijn uit te kijken, waarbij ervoor gewaakt wordt dat dit geen hangplek in de avonden gaat worden. In de regels bij het bestemmingsplan is bepaald dat verlichting bij de passantenhaven mogelijk is. Omdat dit geen negatief effect op de omliggende natuurwaarden mag hebben, is geregeld dat de uitstraling van het licht op de natuurbestemming niet meer dan 0,5 lux mag bedragen, zoals ook is gehanteerd bij de verlichting bij het parkeerterrein (zie figuur 3.4 en het verlichtingsplan).

De loswal blijft behouden voor het aanmeren van schepen. Industrieel gebruik van de loswal is niet toegestaan, maar vrachtschepen en passagiersschepen kunnen er wel aanleggen, mits niet voor langere tijd. De passagiers zijn vervolgens met een korte wandeling midden in het centrum. Het is mogelijk dat in de toekomst meer passagiersboten op bezoek komen.

Visplek

Voor vissers komt er een goede visplek, waar met name jongeren en minder validen veilig kunnen vissen. *De loswal of de passantenhaven is beschikbaar als tijdelijke visplek.*

Ijsbaan

Het veld tussen de Veerweg en de Rijnstraat, binnen de bestaande dijkstructuur, kan bij vorst onder water gezet worden en dan kan vlakbij de binnenstad geschaatst worden. De rest van het jaar kan deze ijsbaan door een agrariër beheerd worden als hooi- of schraalland.

Evenemententerrein Veerwei/Koningstuin

Om het gebruik van het evenemententerrein voor de lange termijn veilig te stellen wordt de bestemming gewijzigd. Nu is het gebruik van het evenemententerrein voor de Rijnweek met een ontheffing van het vigerende bestemmingsplan geregeld, maar andere evenementen zijn nog niet planologisch ingebed. Tijdens de Rijnweek wordt het veld tussen Veerweg en Rijnstraat (het gebied waar ook de ijsbaan is geprojecteerd) gebruikt als parkeerplaats en onderkomen voor (kermis)exploitanten.

Activiteiten op evenemententerrein Rhenen

Het evenemententerrein (Veerwei) kan voor de in tabel 3.1 genoemde activiteiten gebruikt worden, waarbij aan enkele activiteiten nadere eisen gesteld worden. Indien een activiteit niet wordt gehouden, kan het bevoegd gezag een activiteit met een vergelijkbaar effect op de natuur daarvoor in de plaats toestaan.

Activiteit	Beschrijving	Datum	Frequentie	Duur (incl. opbouw)	Tijden van-tot
Meerdaagse activiteiten					
Bouwweek	±300 kinderen bouwen constructies van pallets, etc.	Augustus (2012: 8 tot 12 augustus)	Jaarlijks	1 tot 1,5 week	Overdag (8.00-16.00)
Rijnweek	Kermis op en om het verharde terrein langs de Rijn, muziekfestival in de gehele weide, parkeren VIPs op geplande ijsbaan (zie ook Ecologisch Werkprotocol 2008)	1e week van juli	Jaarlijks	2 weken	Overdag, avond, nacht (buiten tot 0.00; in tent tot 1.00 op vrijdag en 2.00 op zaterdag)
Circussen	Voorkeur voor september -	1x voor- of	1x per jaar	1,5 week	Overdag, avond

Activiteit	Beschrijving	Datum	Frequentie	Duur (incl. opbouw)	Tijden van-tot
	oktober	najaar			
1-daagse activiteiten					
Concours hippique	Koningsdag; paardenraces op een deel van de Veerweide. Geen tribunes.	27 april	Jaarlijks	3 dagen	Overdag
Paaseieren zoeken	Eieren in het veld en een kleine kraam.	laatste zaterdag mrt	Jaarlijks	1 dag	Overdag
Roofvogelshow		-	<1x pj	1 dag	Overdag
Scouting		-	<1x pj	1 dag	Overdag

Tabel 3.1 Evenementenkalender

3.4 Deelgebied Oost – Open uiterwaarden landschap

Het gebied ten oosten van de Palmerswaard is veel opener dan het natuurgebied. Het open uiterwaarden landschap wordt enorm gewaardeerd. Zowel het zicht vanaf de stad naar de uiterwaarden en de Rijn, als het zicht op de stad vanaf de overkant wordt gekoesterd. In het gebied zullen enkele struiken en bosjes komen, om migrerende dieren voldoende beschutting te geven, maar daar tussendoor moeten steeds voldoende zichtlijnen zijn. De ecologische verbindingzone tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug, een opdracht vanuit het Rijk, wordt dus ingepast in het open uiterwaardenlandschap.

Aangezien het gebied is aangewezen als Natura 2000 gebied, wordt de hoofdfunctie van het gebied natuur, met daarbij ruimte voor extensief agrarisch en recreatief medegebruik.

Figuur 3.5 Inrichtingsplan Uiterwaarden bij de stad Rhenen, hoofdzone Oost – Open uiterwaarden landschap

4 Beleidskader

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het relevante nationale, regionale, provinciale en gemeentelijke beleid en relevante wetgeving.

4.2 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is vastgesteld op 13 maart 2012. Deze structuurvisie geeft een integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en is het de 'kapstok' voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties. De hoofdlijnen van de Structuurvisie gaan over bereikbaarheid, concurrentiekracht en leefbaarheid en veiligheid.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte laat het Rijk de verantwoordelijkheid voor de afstemming tussen verstedelijking en groene ruimte op regionale schaal over aan provincies. Daarmee wordt bijvoorbeeld het aantal regimes in het landschaps- en natuurdomein fors ingeperkt. Daarnaast wordt (boven)lokale afstemming en uitvoering van verstedelijking overgelaten aan (samenwerkende) gemeenten binnen provinciale kaders. Afspraken over percentages voor binnenstedelijk bouwen, rijksbufferzones en doelstellingen voor herstructurering laat het Rijk los.

Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is in de structuurvisie herijkt. De robuuste verbindingen tussen natuurgebieden zijn geschrapt. Het rijk heeft het natuurbeleid gedecentraliseerd. Het rijk en de provincies hebben hierover op 20 september 2011 een onderhandelingsakkoord gesloten. Rijk, provincies en gemeenten zijn verantwoordelijk voor diverse soorten beschermde natuurgebieden: Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, Natuurbeschermingswetgebieden en de EHS. De uitvoering van de EHS is in handen van de provincies.

Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten

Het Rijk geeft aan dat landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten identiteit geven aan een gebied en culturele voorzieningen en cultureel erfgoed bovendien van groeiend belang zijn voor de concurrentiekracht van Nederland. In de nieuwe structuurvisie is aangegeven dat het Rijk verantwoordelijk blijft voor het cultureel en natuurlijk UNESCO Werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst), kenmerkende stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en het maritieme erfgoed.

Het beleid ten aanzien van landschap is echter niet langer een rijksverantwoordelijkheid en laat het Rijk over aan de provincies.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en Regeling algemene regels ruimtelijke ordening

Het ruimtelijk beleid van het Rijk dat in de Structuurvisie is neergelegd, is in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in regels gevat. In de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) wordt omschreven op welke manier praktische uitvoering wordt gegeven aan de regels.

Voor voorliggend bestemmingsplan is uit het Barro de bepalingen omtrent de grote rivieren van kracht (artikelen 2.4.1, tot en met 2.4.7 Barro). De ligging van het plangebied in het rivierbed en

stroomvoerend deel rivierbed (zie figuur 4.1) van de Neder-Rijn leidt er toe dat de regels uit het Barro hun doorwerking hebben gevonden in de bij dit bestemmingsplan behorende regels.

Figuur 4.1 Uitsnede Barro ter plaatse van plangebied

De regels in het Barro stellen bepaalde voorwaarden aan het gebruik en de inrichting die in het bestemmingsplan wordt toegestaan. In ieder geval moet een eventuele afname in het waterbergend vermogen van de rivier worden gecompenseerd. In dit bestemmingsplan zijn bepaalde maatregelen die ten behoeve van natuurontwikkeling worden gerealiseerd, nog niet geheel uitgewerkt. In het voorliggende bestemmingsplan worden de regels die in het Barro worden voorgeschreven overgenomen. In nauw overleg met Rijkswaterstaat en afhankelijk van de exacte uitwerking van de plannen wordt voorzien in voldoende compensatie, waarmee wordt voldaan aan het gestelde in het Barro.

Verdrag van Malta / Wet op de archeologische monumentenzorg

Het Europese Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch Erfgoed (ook wel het Verdrag van Malta, Conventie van Malta, Verdrag van Valletta genoemd) is in 1992 ondertekend door de lidstaten van de Raad van Europa. Het Verdrag bepaalt dat archeologische waarden als onvervangbaar onderdeel van het lokale, regionale, nationale en internationale culturele erfgoed bij de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen expliciet dienen te worden meegewogen en waar mogelijk ontzien. Wanneer bescherming en inpassing van waardevolle monumenten niet mogelijk is, zal de historische informatie door middel van verantwoord archeologisch onderzoek veilig moeten worden gesteld. Op 1 september 2007 trad de Wet op de archeologische monumentenzorg (WAMZ) in werking. Door middel van deze wet is de Monumentenwet 1988 aangepast aan het Verdrag van Malta. Daarmee is het verdrag geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving.

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg verplicht gemeenten om in het kader van bestemmingsplannen rekening te houden met aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden. Als behoud in situ niet mogelijk is, moet op andere wijze worden voorkomen dat de informatie in het bodemarchief verloren gaat. Dit houdt een onderzoeksverplichting in. Ter prioritering van het uitgangspunt 'behoud in situ' wordt gestreefd naar het volwaardig meewegen

van het archeologisch belang in planologische besluitvormingsprocessen door dit aspect al vanaf het begin bij de planvorming te betrekken.

Indien tijdens de uitvoering van archeologisch onderzoek blijkt dat archeologische waarden worden aangetroffen van groot regionaal of nationaal belang, dan kan het Rijk besluiten dit terrein archeologische voorbescherming te geven, als aanloop naar de erkenning van de vindplaats als AMK-terrein. Bodemingrepen op wettelijk beschermde monumenten zijn op grond van artikel 11 lid 2 van de Monumentenwet 1988 vergunningplichtig.

Monumentenwet 1988

De Monumentenwet 1988 regelt de wettelijke bescherming van onroerende rijksmonumenten en door het Rijk aangewezen stads- en dorpsgezichten. De Monumentenwet 1988 heeft niet alleen betrekking op gebouwen en objecten, maar ook op stad- en dorpsgezichten en archeologische monumenten boven en onder water. In de Monumentenwet 1988 is geregeld hoe gebouwde of archeologische monumenten aangewezen kunnen worden als wettelijk beschermd monument. Ook geeft de Monumentenwet 1988 voorschriften voor het wijzigen, verstoren, afbreken of verplaatsen van een beschermd monument. Die voorschriften houden in dat er niets aan het monument mag worden veranderd zonder voorafgaande vergunning. Deze vergunning moet op voorhand worden aangevraagd bij het bevoegd gezag.

Nota Belvédère

De nota Belvédère (1999) beschrijft de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. Doelstelling van de nota is de cultuurhistorische waarde meer prioriteit te geven bij de inrichting van Nederland. In de nota wordt erkend dat cultuurhistorie een inspiratiebron kan zijn voor (landschaps-)architectuur en ruimtelijk ontwerp, waardoor de positie van het nationaal cultuurhistorisch erfgoed kan worden versterkt.

Gevraagd wordt om bij planvorming rekening te houden met cultuurhistorische waarden. In de nota zijn verschillende gebieden aangewezen als cultuurhistorisch waardevol. De waarden in de beschreven gebieden dienen beschermd te worden in de ruimtelijke ordening, maar ook bij landinrichtingsprojecten.

Natura 2000

Om de natuur in Europa te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. De bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (inclusief de aangewezen gebieden) zijn in Nederland in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) biedt de juridische basis voor de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgezichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Nbwet '98 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden. De Nbwet '98 omvat de Natura 2000-gebieden (speciale beschermingszones – SBZ's – VR en HR) en de beschermde natuurmonumenten.

Voor de bescherming van Natura 2000-gebieden past Nederland een vergunningstelsel toe. Het is verboden zonder vergunning projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die, gelet op de instandhoudingsdoelen, de kwaliteit van het gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben (artikel 19d Nbwet). Een uitzondering kan worden gemaakt als er geen alternatieven zijn, er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft.

Flora- en faunawet (Ffw)

De Flora- en faunawet (Ffw) is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De wet bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen (opgenomen in artikel 8 tot en met 11 van de Ffw). Overtreding moet worden voorkomen. Als dat niet mogelijk is wordt een onthefing aangevraagd. In de wet is de individuele soortenbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. In de wet is de individuele soortenbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. In het kader van de toetsingsprocedure worden 3 beschermingsniveaus onderscheiden:

- tabel 1: algemene soorten;
- tabel 2: overige soorten;
- tabel 3: soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Ecologische Hoofdstructuur

Het beleid ten aanzien van de EHS is in 1990 gestart in het Natuurbeleidsplan en later voortgezet in de Nota Ruimte en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Uit laatstgenoemde visie: "Om flora- en faunasoorten in staat te stellen om op lange termijn te overleven en zich te ontwikkelen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt twee zaken essentieel: het behoud van leefgebieden en de mogelijkheden om zich te kunnen verplaatsen tussen leefgebieden. In internationaal verband heeft Nederland zich met het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) geïmplementeerd aan afspraken over soorten (flora en fauna) en leefgebieden van soorten (habitats).

Het Rijk is verantwoordelijk voor en door de EU aanspreekbaar op het nakomen van die aangegeven verplichtingen. Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies een natuurnetwerk met de juiste ruimtelijke, water- en milieucondities voor kenmerkende ecosystemen van (inter)nationaal belang. Dit provincie- en landsgrensoverschrijdende netwerk is de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De provincies geven bij de inzet van middelen voor inrichting en beheer prioriteit aan internationale verplichtingen voortvloeiend uit Natura 2000, de Kaderrichtlijn Water en de soortenbescherming. Ook de drinkwaterbedrijven en de landbouw hebben een rol bij het natuurbeheer." En verder: "De herijkte nationale EHS is de belangrijkste Nederlandse bijdrage aan het keren van de internationale achteruitgang van biodiversiteit. De mogelijkheid voor soorten om zich tussen natuurgebieden te verplaatsen, wordt vooral gerealiseerd via landbouwgebied en ander particulier beheerd groengebied."

En: "Bij de realisatie van de EHS zal aandacht zijn voor de toegankelijkheid, de recreatieve waarde en de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Ook wordt aansluiting gezocht bij de realisatie van andere maatschappelijke opgaven zoals waterberging. Zo wordt met de EHS ook een bijdrage geleverd aan het halen van de doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water. De herijkte nationale EHS wordt uiterlijk in 2021 door provincies gerealiseerd. Door middel van een gezamenlijk door Rijk en provincies uit te werken eenvoudige monitoringssystematiek, die niet verder gaat dan de Europese rapportageverplichting, en via de reguliere kanalen, zoals het Planbureau voor de Leefomgeving, zal beleidsvoortgang en doelbereik worden gemeten. Het Rijk ontwikkelt, in samenspraak met andere partijen, een natuurvisie voor de langere termijn waarin natuurbeheer en natuurbeleving in verbinding worden gebracht met mensen in de streek. Voor de periode na 2021 wordt in 2016 nagegaan welke andere maatregelen, naast de herijkte EHS, ingezet kunnen worden om de internationale doelen te halen. De robuuste verbindingen zijn geschrapt. Ontpoldering ten behoeve van de EHS is alleen toegestaan wanneer waterveiligheid of internationale afspraken dit vereisen."

Waterbeleid en -wetgeving

Het (inter)nationale waterbeleid is vastgelegd in de volgende wet- en regelgeving en beleidsdocumenten:

- Europese Kaderrichtlijn Water (KRW);

- Waterbeheer 21ste eeuw (WB21);
- Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW);
- Nationaal Waterplan.

Het (inter)nationale waterbeleid geeft het kader voor de bescherming en verbetering van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwater en grondwater. Belangrijk beleidsuitgangspunt is het geven van ruimte voor water. Dit betekent dat projecten die leiden tot meer afvoer gecompenseerd moeten worden door de aanleg van extra berging binnen het stroomgebied. In de recentere beleidsdocumenten is de relatie van water met ruimtelijke ordening versterkt. Het beleid benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het op orde krijgen en houden van het totale watersysteem.

In verband hiermee dient ook melding te worden gemaakt van de Europese Hoogwaterrichtlijn (EU Flood Directive). In 2007 is de EU Hoogwaterrichtlijn van kracht geworden. Het doel van de Hoogwaterrichtlijn is het reduceren van het aantal slachtoffers en de financiële gevolgen van overstromingen. De EU Hoogwaterrichtlijn schrijft voor dat de waterbeheerders de volgende drie resultaten dienen te behalen:

- voorlopige overstromingsrisicobeoordeling;
- overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten;
- overstromingsrisico-beheerplannen.

Waterwet

Nederland staat voor grote opgaven in het waterbeheer. Om het beheer van de toekomst zo goed mogelijk vorm te geven en uit te voeren, was het nodig het wettelijke instrumentarium te stroomlijnen en te moderniseren. Daarbij staat integraal waterbeheer centraal. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

PKB Ruimte voor de Rivier

In de Plan Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier is vastgelegd hoeveel waterstandverlaging de projecten moeten opleveren bij Maatgevend Hoogwater (MHW). De PKB Ruimte voor de Rivier dient, behalve het waarborgen van de veiligheid, nog een ander doel, namelijk verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Het rivierengebied is ecologisch en landschappelijk immers van groot belang.

In het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier worden in en om Rhenen plannen gemaakt om een geul te graven in de Middelwaard en één in de Tollewaard en om obstakels te verwijderen bij de Machinistenschool in Elst.

Utrechts Landschap werkt voor de Palmerswaard aan een inrichtingsplan en daar is ook een nevengeul in opgenomen. Die geul vindt zijn oorsprong echter in de Kaderrichtlijn Water. De Kaderrichtlijn Water is een Europese richtlijn, die tot doel heeft om de ecologische en chemische waterkwaliteit in de Europese wateren te verbeteren. Voor de Palmerswaard (gebied Utrechts Landschap) wordt door Utrechts Landschap een concreet plan gemaakt in dit kader. Deze geul staat indicatief aangegeven in het inrichtingsplan. In het project wordt geen ruimte voor de rivier gecreëerd.

Beleidslijn grote rivieren

Op 14 juli 2006 is de beleidslijn formeel in werking getreden. De Beleidslijn grote rivieren geldt voor alle grote rivieren en is bedoeld om plannen en projecten in de uiterwaarden te beoordelen. De beleidslijn stelt de afvoercapaciteit van de rivier voorop: nieuwe activiteiten mogen de afvoer niet hinderen en geen belemmering vormen voor toekomstige verruiming van het winterrieverbed. Dit betekent voor het plangebied dat alleen riviergebonden activiteiten, zoals voor natuur, overslagbedrijven, scheepswerven, jachthavens en steenfabrieken, onder bepaalde voorwaarden zijn toegestaan. Niet-riviergebonden activiteiten zijn niet toegestaan, tenzij het een van de volgende omstandigheden betreft en op andere locaties meer ruimte voor de rivier wordt gecreëerd:

- een groot openbaar belang waar de activiteit niet redelijkerwijs buiten de rivier en uiterwaarden kan worden gerealiseerd;
- een zwaarwegend bedrijfseconomisch belang voor bestaande grondgebonden agrarische bedrijven en de activiteit kan redelijkerwijs niet buiten de uiterwaard worden gerealiseerd;
- een functieverandering binnen de bestaande bebouwing, of;
- een activiteit die per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een rivierkundig gezien aanvaardbare locatie.

Het plangebied ligt in het stroomvoerend regime als bedoeld in de Beleidslijn.

Bestuursakkoord Water

In het Bestuursakkoord Water zijn het rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven, maatregelen overeen gekomen voor een doelmatiger waterbeheer. De partijen gaan zich inzetten voor een mooi, veilig, schoon, gezond en duurzaam beheer van het watersysteem en de waterketen. Het doel is om de kwaliteit van het beheer te vergroten tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. De burger laten zien wat wordt bereikt en transparant zijn over de kosten. Dat doen de partijen vanuit eigen verantwoordelijkheden, waarbij expertise en deskundigheid met elkaar wordt gedeeld.

Nationaal Waterplan 2009 – 2015

In december 2009 is het Nationaal Waterplan vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2009 - 2015 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan beschrijft de maatregelen die in de periode 2009 - 2015 genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden en de kansen die water biedt te benutten. Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is.

Wet Bodembescherming

Op 1 januari 2006 is de wijziging van de Wet bodembescherming (Wbb) in werking getreden. De herziene Wbb bevat de nieuwe saneringsdoelstelling, namelijk dat de (water)bodem geschikt moet worden gemaakt voor de functie na de sanering waarbij het risico van blootstelling en verspreiding zoveel mogelijk wordt beperkt. Bij ernstige verontreinigingen (boven interventiewaarden) wordt vastgesteld of er wel of niet de noodzaak bestaat tot spoedeisend saneren. In de circulaire bodemsanering (2006), waarin richtlijnen staan voor het vaststellen van onaanvaardbare risico's en het vaststellen van de saneringsdoelstelling, is de Wbb verder beschreven. De handleiding Sanering waterbodems vormt een uitwerking van de circulaire Sanering waterbodems, waar op basis van de vier risicosporen (mens, ecologie, oppervlakte- en grondwater) kan worden bepaald of sprake is van noodzaak tot spoedige sanering of dat kan worden volstaan met een beheertraject. In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De sanering van waterbodems wordt niet langer geregeld in de Wet bodembescherming, maar is verplaatst naar de Waterwet.

Besluit Bodemkwaliteit

Met ingang van 1 januari 2008 is het Besluit Bodemkwaliteit (BBK) van kracht. Dit besluit regelt ondermeer het nuttig toepassen (in welke vorm dan ook) van schone en licht verontreinigde grond en baggerspecie (met gehalten tot aan de interventiewaarde). Het besluit maakt geen onderscheid meer naar herkomst van de grond (onderhoudsspecie of anderszins), maar houdt alleen rekening met de kwaliteit van het materiaal en de locatie waar het materiaal zal worden toegepast dan wel zal worden verspreid. Uitgangspunt is dat het om "nuttige toepassingen" gaat, die vooraf zijn vastgesteld, bijvoorbeeld in een ruimtelijk plan.

Met de inwerkingtreding van het BBK vervalt de klassenindeling voor waterbodems uit de Vierde Nota Waterhuishouding. In het nieuwe systeem wordt onderscheid gemaakt in een generiek kader en een gebiedsgericht kader. Het generieke kader is meteen toepasbaar, het gebiedsgerichte kader moet nog via een beroep- en bezwaarprocedure door de beheerder (Waterschap, gemeente en Rijkswaterstaat) worden opgesteld en vastgesteld. Het generieke kader voor ver-

spreiden en toepassen geldt voor gehalten van verontreinigende stoffen boven de Achtergrondwaarden 2000 (AW2000), welke landelijk in 2007 worden vastgesteld ter vervanging van de streefwaarden, en onder de interventiewaarden.

Onder de AW2000 mag grond en bagger vrij verspreid worden. Ook worden voor waterbodems aparte interventiewaarden gehanteerd, die gebaseerd zijn op ecologische normstelling en 95%-waarden van het actuele verontreinigingniveau in Maas- en Rijntakken. Zo worden voor enkele zware metalen (arseen, cadmium, barium, koper en zink) de interventiewaarden voor waterbodems verhoogd ten opzichte van landbodems. Toepassen van grond in het oppervlaktewater (met gehalten tot de interventiewaarden) vallen onder het Besluit Bodemkwaliteit en niet meer onder de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (Wvo) of het Bouwstoffenbesluit (BsB). Volstaan kan worden met een melding. Voor het ontgraven van sterk verontreinigde grond blijft de Wet bodembescherming (Wbb) van toepassing.

Externe veiligheidsbeleid- en wetgeving

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (autowegen, buisleidingen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door bovengenoemde activiteiten. Hiertoe zijn risico's gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. Een plaatsgebonden risico van 10^{-6} betekent dat omwonenden van bijvoorbeeld een LPG-tankstation op die plaats een kans van één op een miljoen hebben om als gevolg van een ramp te overlijden.

Groepsrisico (GR)

Dit is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Groepsrisico wordt niet uitgedrukt in een risicocontour maar in een FN-curve, waarbij het aantal slachtoffers wordt afgezet tegen de cumulatieve kans die ze als groep hebben om te overlijden. Het groepsrisico moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting. Het externe veiligheidsbeleid is verankerd in diverse wet- en regelgeving.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Met het Bevi zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het Bevi heeft tot doel zowel individuele burgers als groepen burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Om dit doel te bereiken verplicht het Bevi gemeenten en provincies bij besluitvorming in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro) afstand te houden tussen (beperkt) kwetsbare objecten en risicovolle bedrijven. Het Bevi regelt hoe gemeenten moeten omgaan met risico's voor mensen buiten een bedrijf als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in een bedrijf. Afstanden die aangehouden moeten worden, worden bepaald door het plaatsgebonden risico van een risicovolle activiteit.

Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNVGS)

De circulaire is van toepassing op bestemmingsplannen die liggen binnen de invloedsgebieden van transportroutes met vervoer van gevaarlijke stoffen. De circulaire is een toelichting van VROM op de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en bepaalt dat ruimtelijke plannen getoetst moeten worden aan de norm voor het plaatsgebonden risico en de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. De circulaire wordt in de toekomst vervangen door het "Besluit trans-

portroutes externe veiligheid (Btev)", met als uitloeijsel het zogeheten Basisnet voor de beoordeling van de risico's vanwege transport van gevaarlijke stoffen.

Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

Het externe veiligheidsbeleid voor transport van gevaarlijke stoffen (hoge druk aardgasleidingen en K1, K2, K3- vloeistofleidingen) door buisleidingen is verwoord in het Besluit externe veiligheid buisleidingen. De normstelling is in lijn met het Bevi.

Verantwoordingsplicht

In de verschillende besluiten en de circulaire is de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico opgenomen. Deze verantwoording houdt in dat iedere wijziging met betrekking tot planologische keuzes moet worden onderbouwd en verantwoord door het bevoegd gezag. Dit geldt ook wanneer het resultaat onder de oriëntatiewaarde blijft. De verantwoordingsplicht van het groepsrisico houdt in dat, naast de rekenkundige hoogte van het GR tevens rekening gehouden dient te worden met een aantal kwalitatieve aspecten. Hiertoe behoren met name de aspecten "zelfredzaamheid" en "bestrijdbaarheid".

In artikel 13 lid 3 van het Bevi is vastgelegd, dat de regionale brandweer in de gelegenheid gesteld moet worden om te adviseren. Dit advies gaat in op het groepsrisico en de mogelijke gevolgen van het bestemmingsplan wat betreft de mogelijkheden van risicovermindering en rampenbestrijding en de zelfredzaamheid van de bevolking binnen het invloedsgebied van de risicobron. Eenzelfde bepaling is ook opgenomen in artikel 12 lid 2 van het Bevb.

4.3 Provinciaal en regionaal beleid

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie

Op 4 februari 2013 heeft het college van provinciale staten van de provincie Utrecht de Provinciale Structuurvisie (PRS) en de Provinciale Ruimtelijke Verordening vastgesteld (PRV). De provincie formuleert in deze structuurvisie een eigen samenhangende visie op de ruimtelijke ontwikkeling. Het richt zich daarbij in beginsel op de middellange termijn, maar biedt ook uitsluitel voor de ontwikkeling op korte termijn. De structuurvisie voorziet niet in een statisch eindbeeld, maar geeft vooral de voorwaarden aan om de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling in de gewenste richting te kunnen leiden. Dit betekent dat de structuurvisie voldoende hardheid moet hebben om die voorgestane ontwikkeling gestalte te kunnen geven, maar tegelijkertijd voldoende flexibel moet zijn om in te kunnen spelen op de actualiteit.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen, zowel in het stedelijk als in het landelijk gebied, is zorgvuldig ruimtegebruik een belangrijk uitgangspunt. Zorgvuldig en intensief ruimtegebruik kan een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. De provincie gaat bij ruimtelijke ontwikkelingen zowel in het stedelijk als in het landelijk gebied, daarom zorgvuldig om met het benutten van de ruimte.

EHS

De provincie Utrecht beschermt de EHS via het 'nee, tenzij'-regime. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de kwaliteit van de natuur of het functioneren van de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken. Het Rijk heeft de provincies via het besluit algemene regels ruimtelijke ordening de taak gegeven deze bescherming nader uit te werken. Wij hebben deze bescherming vorm gegeven via een aantal stappen die hieronder zijn toegelicht.

Nieuwe (planologische) ontwikkelingen zijn in principe niet mogelijk binnen de EHS wanneer ze een significant negatief effect hebben op het functioneren van de EHS. De initiatiefnemer van een ontwikkeling moet bij het nee, tenzij-regime de onderbouwing leveren. Om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken zal de initiatiefnemer in een zogenaamd nee, tenzij-onderzoek de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling op de te beschermen, te ontwikkelen en te behouden factoren moeten specificeren. Het gaat daarbij om de 'wezenlijke waarden en kenmerken' van de bij het gebied behorende natuurdoelen en natuurkwaliteit:

1. de bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem waaronder ook begrepen worden de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water en milieu;

2. de robuustheid en de aaneengeslotenheid van de EHS;
3. de aanwezigheid van bijzondere soorten;
4. de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen.

Als er sprake is van significante aantasting, dan mag de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang vinden, tenzij deze voldoet aan enkele randvoorwaarden. Dit tenzij heeft betrekking op ontwikkelingen met redenen van groot openbaar belang. Indien dit aangetoond wordt, er geen reële alternatieven zijn, en de negatieve effecten zoveel mogelijk beperkt worden, is de ontwikkeling wel mogelijk. De overblijvende effecten moeten dan wel gecompenseerd worden. Aan de compensatie worden nadere eisen gesteld: de compensatie vindt plaats buiten de EHS, in de directe omgeving van de ingreep, in natura (indien absoluut onmogelijk financieel), gelijktijdig en gelijkwaardig (bij hoge waarden met extra factor voor ontwikkelingstijd). Compensatie vindt bij voorkeur plaats binnen de groene contour. Als er sprake is van een significante aantasting, maar niet van groot openbaar belang, bieden twee instrumenten aanvullende mogelijkheden voor ontwikkelingen binnen de EHS:

1. herbegrenzing: Bij individuele kleinschalige ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet. Daarbij kan een ruil plaatsvinden tussen EHS waarop de ontwikkeling plaatsvindt en een nabij gelegen perceel buiten de huidige EHS. Herbegrenzing kan alleen plaatsvinden als dit tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit voor de EHS leidt;
2. saldobenadering: Als een combinatie van ontwikkelingen in een gezamenlijk ruimtelijk plan wordt opgepakt, wat per saldo een meerwaarde voor natuur oplevert, is het instrument saldobenadering beschikbaar.

In het rapport EHS-saldo Toets & Toesting Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen⁶ is het inrichtingsplan voor de uiterwaarden bij de stad Rhenen getoetst aan de gebiedsbescherming vanuit natuurwet- en regelgeving. In paragraaf 5.7 van deze toelichting is een samenvatting van de saldotoets opgenomen.

Nationaal Landschap Rivierengebied

Het plangebied is gelegen in het National Landschap Rivierengebied. Voor het landschap Rivierengebied wil de provincie de volgende kernkwaliteiten behouden en versterken:

1. schaalcontrast van zeer open naar besloten;
2. samenhangend stelsel van rivier - uiterwaard - oeverwal - kom;
3. samenhangend stelsel van hoge stuwwal - flank - kwelzone - oeverwal – rivier;
4. de Kromme Rijn als vesting en vestiging.

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van het Rivierengebied verschillende accenten. De kernkwaliteiten zijn in onderstaande toelichting kort beschreven. Een uitgebreidere beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten is opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen.

Toelichting

Rivierengebied is een landschap met een langgerekte opbouw. Door de fysieke ondergrond en het menselijk gebruik daarvan, zijn duidelijk verschillende deelgebieden ontstaan, Flank, Langbroek, Kromme Rijn, Nederrijn/Lek en Schalkwijk. Elk deelgebied heeft zich ontwikkeld rondom een centrale ruggengraat. Rond deze ruggengraat is de eigen identiteit het sterkst te ervaren. De overgangen tussen deelgebieden zijn vrijwel overal geleidelijk, zonder scherpe grenzen. De verschillen tussen de deelgebieden zijn goed te beleven door routes dwars op de ruggengraat en kenmerkende vergezichten. De plekken waar ruggengraten beginnen, eindigen of elkaar ontmoeten verdienen extra aandacht. Hier komen ruimtelijke kenmerken en verhalen bij elkaar. Dit zijn de focuspunten van het Rivierengebied. Enkele zijn als aandachtsgebied aangewezen, omdat er veel dynamiek is of omdat behoud extra inzet vraagt. De kernkwaliteiten staan hier onder druk.

⁶ Rapport EHS-saldo Toets & Toesting Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen, gemeente Rhenen en provincie Utrecht, 7 december 2012

Bij ontwikkelingen in het landschap van het Rivierengebied staat het waarborgen, versterken en ontwikkelen van de eigen identiteiten van de vijf deelgebieden centraal. Dit richt zich zowel op het goed tot uiting komen van de karakteristieke kenmerken langs de centrale ruggengraat, als van de geleidelijke overgangen tussen de deelgebieden.

Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen

In de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen omschrijft de provincie de ruimtelijke kwaliteit van de Utrechtse landschappen aan de hand van de kernkwaliteiten. Op basis hiervan geeft de provincie aan wat de ambities zijn voor het landschap.

Voor wat betreft het Rivierengebied, waarbinnen het plangebied van dit bestemmingsplan ligt, richt de ambitie zich op het waarborgen, versterken en ontwikkelen van de eigen identiteiten van de vijf deelgebieden Flank, Langbroek, Kromme Rijn, Nederrijn/Lek en Schalkwijk, en met bijzondere aandacht voor gebieden waar ruggengraten beginnen, eindigen of samenkomen.

In de gebiedsgerichte uitwerking betekent dit voor het Nederrijn/Lek

- De Nederrijn/Lek zichtbaar laten zijn als doorgaande stroomdraad vanaf de dijk.
- Ervaarbaar houden van de dijk tussen Amerongen en Wijk bij Duurstede als ontginningsbasis van de binnen- en de buitendijkse gronden.
- Een betere beleefbaarheid van de menselijke beheersing van de rivier, met dijken, vergravingen en grootse civiele werken.

Handreiking ruimtelijke kwaliteit

De provincies Utrecht en Gelderland en de (toenmalige) Ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat (Programmadiirectie Ruimte voor de Rivier) hebben gezamenlijk het initiatief genomen tot het opstellen van twee handreikingen, één voor de Waal en één voor de Rijn. Beide documenten bieden aan initiatiefnemers bij PKB-maatregelen een belangrijke bron van informatie en inspiratie om invulling te geven aan het begrip "ruimtelijke kwaliteit".

Het doel van de handreiking is om ruimtelijke kwaliteit nadrukkelijk op de agenda te zetten van alle projecten en initiatieven aan en rond de Rijn. De handreiking ambieert om op kwaliteit te sturen en om hiertoe inspiratie te bieden voor initiatiefnemers. Anderzijds biedt de handreiking een kader om initiatieven te toetsen op hun bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit. De initiatiefnemers lezen in de handreiking waaraan initiatieven getoetst kunnen worden. In de handreiking wordt er naar gestreefd het begrip ruimtelijke kwaliteit zo veel mogelijk in objectieve termen te vatten. In de handreiking worden de kernkwaliteiten nader uitgewerkt.

Voor het gebied tussen Arnhem en Amerongen (waar het plangebied onderdeel van is) worden de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- de zuidelijk gelegen overgangen van het rivierdal naar de stuwwallen;
- sporen van historische verschuivingen van de rivier;
- heldere en leesbare landschapspatronen aan de zuidzijde en de noordzijde van de rivier;
- de dijken als levenslijn en panoramische route;
- steden, dorpen en landgoederen verbonden met de identiteit van het landschap;
- de Rijn als grensrivier en conflictzone;
- de stuw bij Driel als 'waterkraan' van Nederland;
- steenfabricage in een historisch mozaïeklandschap;
- de recreatieve Rijn;
- vergezichten van en naar de stuwwallen;
- de fijne korrelgrootte van het landschap (in vergelijking met de Waal).

Waterplan Utrecht 2010 - 2015

Het beleid voor waterveiligheid, waterbeheer en gebruik en beleving van water in de provincie Utrecht is vastgelegd in het Waterplan 2010-2015. Op 23 november 2009 is het plan vastgesteld. In het Waterplan wordt de essentie van het provinciaal waterbeleid uiteengezet. Dit op basis van een toekomstverkenning naar de ontwikkelingen en trends waarmee rekening gehou-

den moet worden en een beschrijving van het speelveld van partijen die bij het waterbeleid betrokken zijn. Gestreefd wordt, vanuit de kernwaarden duurzaamheid, kwaliteit en samenwerking, naar de ontwikkeling van duurzame, robuuste watersystemen en het borgen van bestaande kwaliteiten, waarbij het gaat om het bieden van zo veel mogelijk toegevoegde waarde. Van belang is een gebiedsgerichte aanpak, gericht op de lange termijn. De inzet van de provincie daarin bestaat uit initiëren, coproduceren of volgen.

Waterbeheerplan Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2010 - 2015

Het algemeen bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft op 28 oktober 2009 het Waterbeheerplan 'Water Voorop!' voor de periode 2010-2015 vastgesteld. Hierin staat in grote lijnen het waterbeheer voor de komende zes jaar beschreven. Het plan bevat alle taakvelden van het waterschap: de zorg voor schoon water, veilige dijken en droge voeten. Ook staat beschreven hoe deze taak het beste binnen de leef- en werkomgeving in het beheergebied van De Stichtse Rijnlanden kan worden uitgevoerd. Verder wordt een overzicht gegeven van de ambities en doelen voor 2010 tot en met 2015 en hoe die bereikt kunnen worden.

Het Waterbeheerplan bestaat uit drie delen:

- 1 Strategie deel: in dit deel is beschreven hoe het hoogheemraadschap inspeelt op (maatschappelijke) ontwikkelingen als klimaatverandering en verstedelijking. In het strategiedeel zijn de visie voor de lange termijn en de ambities voor de planperiode beschreven die de basis vormen voor de uitvoeringsstrategie. De kern daarvan is dat De Stichtse Rijnlanden zich proactief opstelt om problemen voortijdig te voorkomen. Het waterschap wil samen met de partners in het gebied hiertoe maatregelen realiseren.
- 2 Beleids- en uitvoeringsplan: hierin zijn voor elk beleidsthema de belangrijkste doelen en maatregelen opgenomen.
- 3 Achtergronddocument over de KRW.

Waterstructuurvisie, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

De waterstructuurvisie beschrijft de toekomstvisie van het waterschap. Het gaat om de hoofdlijnen van het waterbeleid voor de lange termijn. Dit is ingegeven door de klimaatverandering en bodemdaling. Het leidend principe in de waterstructuurvisie is 'vasthouden, bergen, afvoeren'. Dat betekent dat meer water in de grond moet kunnen infiltreren en dat meer gebieden worden aangewezen voor waterberging. Andere belangrijke veranderingen in het waterbeheer in de 21ste eeuw bestaan uit water als ordenend principe meenemen in ruimtelijke plannen, meer ruimte voor water in de stad houden, het combineren van diverse functies met water en watervervuiling aan de bron aanpakken.

Keur Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2010 - 2015

In de Keur zijn diverse verbod- en gebodsbepalingen vastgelegd ten aanzien van het uitvoeren van werken of onderhoud aan watergangen, waterkeringen en andere waterhuishoudkundige objecten. Daarnaast zijn er aanwijzingen vastgelegd ten aanzien van de schouw en het onderhoud van de watergangen.

Palmerswaard, plan voor herinrichting en beheer

In november 2006 is een plan voor de herinrichting en het beheer van de Palmerswaard opgesteld door het Utrechts Landschap. De Palmerswaard is een Rijnuiterswaard dat ten westen is gelegen van onderhavig plangebied. Het is een uiterwaard met zowel historische elementen, als zeer recent gegraven kleiputten waarin spontane natuurontwikkeling plaatsvindt. De overgang van stuwwal naar rivier in de vorm van een steilwand is bovendien zeer bijzonder.

Het inrichting- en beheerplan maakt gebruik van de kans om de herinrichting met rivierverruiming te combineren. Bovendien sluit het aan op de karakteristieke eigenschappen van de Palmerswaard, en benut zo haar kwaliteiten optimaal.

Groenplan

Het Groenplan is opgenomen als separate bijlage bij deze toelichting.

De provincie Utrecht en de gemeente Rhenen willen in het kader van de realisatie EHS en de bijbehorende verbindingzones de migratieroute van het Edelhert vergemakkelijken van en naar

de Utrechtse Heuvelrug. De uiterwaarden van de Nederrijn bij de stad Rhenen vormen hierin een bottleneck, en het is de intentie deze route aantrekkelijker te maken, door het aanleggen van beschutting tijdens het doortrekken (meidoornhagen) en het bieden van uitwijkmogelijkheden/ rustplaatsen wanneer er tijdens de trek verstoring optreedt (zacht houtstruweel of -bos). Deze beplanting samen heet het Groenplan voor de uiterwaarden bij de stad Rhenen.

In figuur 4.1 is aangegeven welke ingrepen noodzakelijk zijn om vrije migratie van het Edelhert via de Uiterwaarden bij de stad Rhenen te realiseren. Het betreft de aanleg van 10 meidoornhagen in de lengterichting van de uiterwaard en de rivier die de trek vergemakkelijken, en de aanleg (of het laten ontstaan) van drie zacht houtoobosjes die bij onraad als refugium kunnen dienen: één in de oksel van de brug, één stroomafwaarts van de oude veldoven en één naast Tante Loes. Er is afgezien van aanleg van zacht houtstruweel, gezien de wateropstuwende werking van struiken in verhouding tot bomen; struweel en bomen kunnen beide als refugium dienen.

Figuur 4.2 Groenplan: de felgroene lijnen zijn de 10 nieuwe hagen (meidoorn); de felgroene vlakken zijn de drie nieuwe bosjes (zacht houtoobos). Donkergroene vlakken zijn bestaande bosjes/struwelen die het Edelhert eveneens kan benutten tijdens het doortrekken.

De aanleg van de nieuwe meidoornheggen en zacht houtoobosjes belemmert de vrije afstroming van rivierwater door de uiterwaarden bij een hoge afvoer. De opstuwing van 4 mm die door de aanleg van de heggen en het oobos veroorzaakt wordt, is met het uitvoeren van twee maatregelen grotendeels te compenseren: het verlagen van het wandelpad loodrecht op de rivier en het verlagen en egaliseren van de toekomstige ijsbaan.

4.4 Gemeentelijk beleid

Beleids- en actieplan Recreatie en Toerisme

Doelstelling van het gemeentelijke Beleids- en actieplan Recreatie en Toerisme is om te komen tot:

- een duidelijke en goed onderbouwde visie op de ontwikkeling van recreatie en toerisme in de gemeente Rhenen;
- een uitwerking in een concreet actieplan, afgestemd op de gekozen ambitie, waarin duidelijk is aangegeven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de acties;
- een uitwerking in een toetsingskader voor de verblijfsrecreatieve sector, waarin de gemeente duidelijk aangeeft welke richtlijnen zij stelt richting verblijfsrecreatieondernemers en waarmee zij goede handvaten heeft om verzoeken en ontwikkelingen op het gebied van verblijfsrecreatie te beoordelen.

De gemeente wil haar gezicht naar de Rijn richten. De rivier kan beter “gebruikt” worden als onderdeel van het centrum en daarmee het toeristische product. Door een betere ruimtelijke structuur te realiseren, waardoor de binnenstad van Rhenen wordt verbonden met de uiter-

waarden en de Rijn, worden de belevingsmogelijkheden van het water verbeterd. Dit kan door de ruimtelijke structuren zoveel mogelijk te laten aansluiten op elkaar en, waar mogelijk, meer doorkijkmogelijkheden naar het water te creëren.

De relatie met de rivier kan worden verbeterd onder meer door de mogelijkheden van extensieve recreatie in en langs de uiterwaarden optimaal te benutten, daarbij rekening houdend met de natuurlijke kenmerken van het gebied (Natura 2000). Het beleid is erop gericht om de (bestaande) wandel- en fietspaden langs de rivier en de verbinding via routestructuren met de binnenstad te optimaliseren, onder meer in de vorm van de wandelroute Nederrijn, om op deze wijze de rivier dichterbij de stad te brengen.

Inrichtingsplan uiterwaarden bij de stad Rhenen

In het inrichtingsplan voor de uiterwaarden bij de stad Rhenen staat het behoud van het open uiterwaardenlandschap, extra mogelijkheden voor onze inwoners en bezoekers om daarvan te genieten en een goede verbinding met de binnenstad centraal. Recreatie & toerisme, landschap en natuur worden gecombineerd.

Gemeentelijk Rioleringsplan, Verbreed GRP 2009-2013

Het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan (GRP) van Rhenen is vastgesteld op 26 september 2008 en geeft een invulling aan de wettelijke zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater, afstromend hemelwater en grondwater. Dit GRP geeft tevens (financiële) handen en voeten aan het reeds vastgestelde beleid uit het Waterplan Rhenen. Het GRP is geldig voor de periode 2009 tot en met 2013.

De belangrijkste ambities voor de komende planperiode zijn:

- In 2012 voldoen aan de basisinspanning voor overstorten op de Neder-Rijn;
- In 2013 is tenminste 13% van het verharde oppervlak (t.o.v. 1998) afgekoppeld.
  1. Bij in- en uitbreidingen wordt regenwater gescheiden ingezameld en zo mogelijk in de bodem geïnfiltreerd of op lokaal oppervlaktewater geloosd. Bedrijven en particulieren moeten hemelwater verwerken op eigen terrein behalve als:
    - a. infiltratie vanwege de bodemgesteldheid niet mogelijk is en er bovendien geen oppervlaktewater in de buurt is;
    - b. een gemeentelijke voorziening vanuit het oogpunt van doelmatigheid beter is.
    - c. In deze gevallen moet worden aangesloten op hemelwatervoorzieningen op openbaar terrein.
  2. Bij wegreconstructies en rioolvervangingen over een traject van meer dan 100 meter zorgt Gemeente Rhenen voor hemelwatervoorzieningen om wegoppervlakken en dakoppervlakken aan de voorzijde van woningen af te koppelen, behalve als:
    - a. infiltratie vanwege de bodemgesteldheid niet mogelijk is en
    - b. er geen oppervlaktewater in de buurt is en
    - c. er binnen 15 jaar geen mogelijkheid komt om de hemelwatervoorzieningen op rwa-riolering aan te sluiten.
  3. Eigenaren van woningen en kleine bedrijven worden verplicht om de voorzijde van het pand af te koppelen indien er gemeentelijke hemelwatervoorzieningen worden aangelegd. Hiervoor ontvangen ze een onkostenvergoeding.
  4. Grote bedrijven worden verplicht om verhard oppervlak op eigen terrein af te koppelen behalve als:
    - a. er geen gemeentelijke hemelwatervoorzieningen voor het pand aanwezig zijn en
    - b. infiltratie vanwege de bodemgesteldheid niet mogelijk is en
    - c. er geen oppervlaktewater in de buurt is.
  5. Eigenaren van woningen en kleine bedrijven die zelf het initiatief nemen tot afkoppelen kunnen een eenmalige subsidie ontvangen van € 7,00 per afgekoppelde m² verhard oppervlak. Hiervoor is de komende planperiode € 70.000,- beschikbaar.

5 Uitvoeringsaspecten

5.1 Inleiding

De milieukwaliteit vormt een belangrijke afweging bij de ontwikkeling van ruimtelijke functies. In dat verband dient bij de afweging van het al dan niet toelaten van bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen te worden onderzocht welke milieuaspecten daarbij een rol (kunnen) spelen.

Ter voorbereiding van het bestemmingsplan zijn onderzoeken uitgevoerd voor het plangebied. Deze onderzoeken zijn noodzakelijk om te kunnen bepalen of de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, dan wel wenselijk, zijn.

5.2 Bodem

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen is inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en het grondwater noodzakelijk. Aangetoond dient te worden dat de bodem en het grondwater vrij zijn van verontreiniging.

In 2011 is op basis van gegevens uit de gemeentelijke Bodem Informatie Systemen en aanvullend extra verzamelde bodemgegevens een nieuwe bodemkwaliteitskaart voor de regio Zuidoost – Utrecht opgesteld conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten.

De bodemkwaliteitskaart van de regio Zuidoost-Utrecht bestaat in feite uit een verzameling kaarten, waarvan de ontgravingskaart een uitspraak doet over de gemiddelde kwaliteit van vrijkomende grond. Er is een ontgravingskaart voor de bovengrond (0-0.5 meter beneden maaiveld (m-mv)) en ook een ontgravingskaart voor de ondergrond (0,5 tot 2 m-mv).

De kwaliteit van op te brengen grond moet voldoen aan de toepassingseis en is gebaseerd op de functie van een gebied (wonen, landbouw/natuur, industrie) en de gemiddelde kwaliteit van de ontvangende bodem. De toepassingseis is opgenomen in toepassingskaarten (kaartbijlage 2^e en 2f van de Nota Bodembeheer (milieudienst Zuidoost – Utrecht, december 2011)).

Op de bodemkwaliteitskaart is de ontgravingskwaliteit geïnclassificeerd als Landbouw/Natuur (schoon). Ook de toepassingskwaliteit van de grond die in plangebied 'Uiterwaarden bij de stad Rhenen' wordt toegepast moet hieraan voldoen.

In de uiterwaarden, buitendijks gebied wordt de bodem beschouwd als waterbodem. Alleen de drogere oevergebieden in de uiterwaard zijn te beschouwen als landbodem. Als beleidskader voor waterbodem geldt de Waterwet. Voor (het saneren van) de landbodem is de Wet bodembescherming van belang. Voor het toepassen van grond en bagger is het Besluit bodemkwaliteit het vigerende beleidskader.

Het doel van de Wet Bodembescherming is het behoud en de verbetering van de milieuhygiënische bodemkwaliteit. In Palmerswaard zijn kleiputten met vervuild slib aanwezig. In geval van graafwerkzaamheden is een bodemonderzoek aan de orde om te bepalen of eventuele vervuilde grond gesaneerd dient te worden. Het bestemmingsplan staat uitsluitend een functiewijziging toe en geen nieuwe permanente bebouwing.

Ter plaatse van het beoogde parkeerterrein aan de Paardenmarkt is een verkennend waterbodemonderzoek⁷ uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het bodemmateriaal van de locatie verspreid kan worden op aangrenzende percelen en toegepast kan worden op het land als grond met de

⁷ Verkennend waterbodemonderzoek, Uiterwaarden te Rhenen, Grontmij, Houten, augustus 2013

klasse Achtergrondwaarde of Wonen. Met betrekking tot toepassing onder water mag het bodemmateriaal deels vrij worden toegepast.

5.3 Water

Er geldt een wettelijke verplichting om bij elk bestemmingsplan een waterparagraaf op te nemen. In de paragraaf dient te worden uiteengezet wat voor gevolgen het plan in kwestie heeft voor de waterhuishouding. De waterparagraaf maakt deel uit van de toelichting van het bestemmingsplan en geeft duidelijkheid of, en zo ja hoe, de waterstaatkundige consequenties juridisch zijn vertaald op de verbeelding en in de regels van het plan.

Het plangebied bevat een deel van een waterkering langs de Nederrijn. De waterkering (niet genormeerd) strekt zich uit vanaf de Utrechtsestraatweg via de Veerweg en de buitenomme tot aan de Schoutenboomgaardweg. De beschermingszone bedraagt 15 meter aan weerszijde, vanaf het hart van de kering. De Utrechtsestraatweg maakt zelf geen deel uit van de kering.

Het bestemmingsplan voorziet in een toename aan verharding in de vorm van een nieuwe parkeergelegenheid. Verharding dient afgekoppeld te worden. Bij de parkeerplaats komen geen speciale voorzieningen voor de hemelwaterafvoer. Het stroomt gewoon het gras in.

Rhenen is gelegen in het stroomgebied van de Nederrijn. Het plangebied ligt in de uiterwaarden van de Nederrijn. Het gebied uiterwaarden bij de stad Rhenen is een KRW gebied⁸. Rijkswaterstaat is bevoegd gezag als het gaat om de effecten op de afvoer van de Lek. Voor dit gebied zijn maatregelen opgesomd die specifiek zijn voor het waterlichaam (waterkering). Eén maatregel is de aanleg van een nevengeul/herstel verbinding (eenzijdig aantakken bestaande strang Palmerswaard), deze maatregel wordt niet door middel van voorliggend bestemmingsplan mogelijk gemaakt. Een tweede maatregel is de ontwikkeling kwelmoeras/zoetwaterplassen/Rietvelden, Palmerswaard.

De natuurlijke ijsbaan die ten oosten van de Veerweg mogelijk wordt gemaakt, heeft een minimale afstand van 10 meter tot de teen van de waterkering (Buitenomme). De reden hiervan is dat een overmatige betreding van het talud van de kering (tijdens een schaatsperiode) kan leiden tot beschadigingen van de grasmat en dit een risico vormt bij hoogwater. Door de afstand van 10 meter aan te houden wordt dit voorkomen.

Ten behoeve van vernatting staat het voorliggende bestemmingsplan maximaal 12 hectare ontgronding toe. Ter bescherming van de waterkering is aan weerszijden een beschermingszone opgenomen. Dit gebied is in het bestemmingsplan beschermd middels de dubbelaanduiding 'Waterstaat - Waterkering'. Binnen deze beschermingszone is een watervergunning nodig bij ontwikkelingen/werkzaamheden.

5.4 Geluidhinder

In de Wet geluidhinder is bepaald dat iedere weg een geluidzone heeft. Een zone is in feite een akoestisch aandachtsgebied. De breedte van de zone wordt bepaald door het aantal rijstroken en de ligging van de weg binnenstedelijk of buitenstedelijk gebied. De volgende wegen zijn echter vrijgesteld van een zone:

- wegen die liggen binnen een woonerf;
- wegen waarvoor een maximumsnelheid geldt van 30 km/uur;
- wegen, waarvan op grond van een door de gemeenteraad vastgestelde geluidsniveaukaart vast staat dat de geluidsbelasting op 10 m uit de as van de meest nabij gelegen rijstrook 48 dB of minder bedraagt.

Voorliggend bestemmingsplan maakt geen nieuwe geluidgevoelige functie(s) mogelijk. Ook is geen sprake van de aanleg of reconstructie van wegen in de zin van de Wet geluidhinder. Daarnaast intensiveert het gebruik van het gebied niet significant. Er zijn dan ook geen akoestische effecten van het plan te verwachten.

⁸ Het KRWlichaam nummer is NL93_7

Met inachtneming hiervan kan worden geconcludeerd, dat er vanwege het aspect wegverkeerslawaaï geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het plan.

5.5 Luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is de "Wet luchtkwaliteit" in werking getreden. Deze wet bestaat uit een wijziging van de Wet milieubeheer (invoering nieuwe titel 5.2 "luchtkwaliteitseisen") en de invoering van een aantal algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. De "Wet luchtkwaliteit" voorziet onder meer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Rijk, provincies en gemeenten werken in het NSL-programma samen aan maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren in gebieden waar de normen voor luchtkwaliteit niet worden gehaald (overschrijdingsgebieden). Op basis van de wet kunnen ruimtelijk-economische initiatieven worden uitgevoerd als aan één of meer van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- wettelijke grenswaarden worden niet overschreden, of
- per saldo verbetert de luchtkwaliteit of blijft tenminste gelijk, of
- het initiatief draagt "niet in betekenende mate" bij aan de luchtkwaliteit, of
- het initiatief is opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

Het NSL is vanaf 1 augustus 2009 van kracht. Hierdoor zijn onder andere de uitvoeringsregels rond saldering verruimd en is de definitie van 'niet in betekenende mate' verlegd naar 3% van de grenswaarde. Nu het NSL van kracht is kunnen aanzienlijk grotere projecten worden gerealiseerd zonder dat daarbij toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit aan de orde is. In artikel 4 van het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) en de bijlagen van de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) is voor bepaalde categorieën van projecten met getalsmatige grenzen vastgesteld, dat deze 'niet in betekenende mate' bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze projecten mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Als belangrijkste gevallen kunnen worden aangegeven:

- kantoorlocaties met een brutovloeroppervlak van niet meer dan 100.000 m² (bij één ontsluitingsweg) dan wel 200.000 m² (bij twee ontsluitingswegen met gelijkmatige verkeersverdeling);
- woningbouwlocaties met netto niet meer dan 1.500 woningen (bij één ontsluitingsweg) dan wel 3.000 woningen (bij twee ontsluitingswegen met gelijkmatige verkeersverdeling).

Wanneer projecten wel 'in betekenende mate' bijdragen aan de luchtkwaliteit, dient luchtonderzoek te worden uitgevoerd waarbij wordt getoetst aan de normen.

Voorliggend bestemmingsplan maakt de realisatie van een natuur mogelijk met (dag)recreatieve gebruiksmogelijkheden. De ontwikkelingen in het plan leiden niet tot een noemenswaardige verkeerstoename ten opzichte van het huidige gebruik van het plangebied. Redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat realisatie van dit bestemmingsplan op geen enkele wijze, direct noch indirect, bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit. Op grond hiervan kan dan ook worden geconcludeerd, dat er vanwege de luchtkwaliteit geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het plan.

5.6 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (autowegen, buisleidingen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door bovengenoemde activiteiten. Hiertoe zijn risico's gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. Een plaatsgebonden risico van 10^{-6} betekent dat omwonenden van bijvoorbeeld een LPG-tankstation op die plaats een kans van één op een miljoen hebben om als gevolg van een ramp te overlijden.

Groepsrisico (GR)

Dit is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Groepsrisico wordt niet uitgedrukt in een risicocontour maar in een FN-curve, waarbij het aantal slachtoffers wordt afgezet tegen de cumulatieve kans die ze als groep hebben om te overlijden. Het groepsrisico moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting.

Bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling dient te worden getoetst aan de externe veiligheidswet- en regelgeving.

Om te bepalen of in de nabijheid van het plangebied risicovolle inrichtingen liggen, is de risicokaart van de provincie Utrecht geraadpleegd.

De volgende aspecten beoordeeld:

Inrichtingen waar opslag, gebruik en/of productie van gevaarlijke stoffen plaatsvindt;

Vervoer van gevaarlijke stoffen over wegen, spoor, water of leidingen.

Inrichtingen

In en rondom het plangebied zijn geen inrichtingen aanwezig waar opslag, gebruik en/of productie van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Transport gevaarlijke stoffen over wegen, spoor, water of leidingen

In de directe omgeving van het plangebied bevindt zich geen spoorlijn of waterweg waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Evenmin is in de omgeving een buisleiding voor transport van gevaarlijke stoffen aanwezig. Deze aspecten zijn dus niet aan de orde.

In de gemeente Rhenen zijn delen van de provinciale wegen aangewezen als speciale routes voor gevaarlijke stoffen. Dit betreft de N322, de N416 en het wegvak van de N225 van de aansluiting met de N416 tot aan Remmerden. Ten noorden van het plangebied bevindt zich het laatstgenoemde wegvak.

In 2005 is door de provincie Utrecht onderzoek gedaan naar de routing Vervoer gevaarlijke stoffen. Hieruit blijkt de contour van het plaatsgebonden risico op de weg ligt en zodoende geen problemen oplevert. Ten aanzien van het groepsrisico wordt aangegeven dat er geen knelpunten voordoen.

Voorliggend bestemmingsplan maakt niet de vestiging van een Bevi-inrichting, de realisatie van een route gevaarlijke stoffen of de aanleg van een buisleiding mogelijk. Evenmin maakt dit bestemmingsplan de realisatie van een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object mogelijk. De ontwikkelingen die met dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten als bedoeld in het Bevi. Tot slot zal het bestemmingsplan niet leiden tot een noemenswaardige toename van het aantal aanwezigen ten opzichte van de huidige situatie.

Geconcludeerd wordt dat externe veiligheid geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van voorliggend bestemmingsplan.

5.7 Natuurwaarden en flora en fauna

5.7.1 Algemeen

In het rapport EHS-saldotoets & Toetsing Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen⁹ is het inrichtingsplan voor de uiterwaarden bij de stad Rhenen getoetst aan de gebiedsbescherming vanuit natuurwet- en regelgeving. Deze rapportage is opgenomen als separate bijlage bij deze toelichting. Vervolgens is een passende beoordeling¹⁰ opgesteld voor het oostelijk deel van het plangebied (zonder het gebied Palmerswaard) en de ontwikkelingen die hier worden gerealiseerd. Omdat de inrichting van het nieuwe parkeerterrein aan de Paardenmarkt al ver is uitgedetailleerd, is hier een aparte passende beoordeling¹¹ voor gemaakt. Voor het westelijk deel van het plangebied, de Palmerswaard, is ook een passende beoordeling gedaan. Deze laatste is in de passende beoordeling van het oostelijk deel van het plangebied meegenomen. Hieronder worden de conclusies van de verschillende onderzoeken weergegeven.

5.7.2 Natura 2000 en EHS

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) biedt de juridische basis voor de bescherming van natuurgebieden in Nederland. Internationale verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn, maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Nb-wet onderscheidt twee categorieën beschermde gebieden:

- Natura 2000-gebieden;
- Beschermde Natuurmonumenten.

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen (speciale beschermingszones, SBZ's). Voor deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen die niet in gevaar gebracht mogen worden. In verband hiermee kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen die gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden zouden kunnen hebben, een vergunningplicht (ex artikel 19d Nb-wet). Ook projecten of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaats vinden kunnen zonder vergunning zijn verboden als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Beschermde natuurmonumenten kennen een nationale aanwijzingsgrondslag op basis van natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis. Ook voor het aantasten van de wezenlijke kenmerken van deze beschermde natuurmonumenten geldt een vergunningplicht (artikel ex 16 Nb-wet).

Bij het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met de gevolgen die het plan kan hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn. Voor het realiseren van de verschillende planonderdelen is een vergunning artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 vereist. Het is wenselijk dat voor de realisatie van de verschillende recreatieve voorzieningen in één vergunning wordt aangevraagd op basis van een integraal plan, zodat de effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn in samenhang in beeld kunnen worden gebracht en beoordeeld.

EHS-saldotoets & Toetsing Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen

In het rapport EHS-saldo Toets & Toetsing Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen is getoetst aan de Natura 2000-doelen en de EHS. De EHS is getoetst aan de specifieke eisen uit de provinciale verordening 2009 artikel 5.2 lid 6. Sinds 4 februari is de provinciale verordening ingrijpend gewijzigd, maar de systematiek van de saldobenadering is in essentie gelijk gebleven (artikel 4.11 lid PRV 2013).

Hieronder wordt de conclusie van het onderzoek beschreven.

In de bestaande situatie op 1 oktober 2005 is 49,5 % (37,84 ha) van de Uiterwaarden Rhenen, inclusief Palmerswaard, nagenoeg geheel verstoord voor alle vogelsoorten met een instandhoudingsdoelstelling. Dit betreft vooral het oostelijk deel van de uiterwaard waar een relatief dicht wegen en padennetwerk aanwezig is waar relatief veel gebruik van wordt gemaakt van-

9 Rapport EHS-saldotoets & Toetsing Natura 2000 Uiterwaarden Rhenen, gemeente Rhenen en provincie Utrecht, 7 december 2012

10 Passende beoordeling Uiterwaarden bij de stad Rhenen, augustus 2013, Grontmij

11 Parkeerplaats Paardenmarkt Rhenen, Toets Natuurbeschermingswet, juli 2013, Grontmij

wege de ligging nabij de stad. Als gevolg van de uitbreiding van nieuwe voorzieningen neemt het aandeel verstoord gebied toe tot 54,79 ha (37,84 + 16,95 ha). Dit is 72 % van de totale uiterwaard. In de Palmerswaard resteert een oppervlakte van 21,68 ha onverstoord gebied. Dit is 28 % van de uiterwaard.

Bij bovengenoemde oppervlakten en percentages is er vanuit gegaan dat met name op het evenemententerrein geen activiteiten plaats vinden met een grotere verstoringsafstand dan 200 meter. Activiteiten als herhaalde popconcerten, vuurwerkevenementen, helikoptervluchten, ballonvaarten e.d. zijn in deze toets niet meegenomen en worden in dit bestemmingsplan dan ook uitgesloten.

Om op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 te kunnen instemmen met de gewenste inrichting van de Uiterwaarden Rhenen is het noodzakelijk om afdoende mitigerende maatregelen te nemen teneinde significante verstoring van vogels met name in de Palmerswaard te voorkomen.

De provincie is van oordeel dat alle bestaande en gewenste nieuwe voorzieningen en activiteiten in de Uiterwaarden Rhenen gezamenlijk (cumulatie) niet leiden tot significante verstoring van de vogels waarvoor het gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De volgende voorwaarden zijn in de regels van dit bestemmingsplan opgenomen:

Evenemententerrein

- op het evenemententerrein zijn uitsluitend evenementen toegestaan op de data en met de frequentie zoals in bijlage 2 bij deze regels is aangegeven;
- een muziekinstallatie is tijdens evenementen toegestaan;
- verlichting is uitsluitend toegestaan wanneer een evenement plaatsvindt.

In de regels van het bestemmingsplan is opgenomen dat met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de genoemde evenementen in bijlage 2, onder voorwaarde dat wordt aangetoond dat de gevolgen voor de fysieke leefomgeving vergelijkbaar zijn met de gevolgen van de in bijlage 2 bij de regels genoemde evenementen.

In de regels van het bestemmingsplan is opgenomen dat het afsteken van vuurwerk, het opstijgen van luchtballonnen en het opstijgen en landen van helikopters op het evenemententerrein (en andere delen binnen de uiterwaarden) gedurende het gehele jaar niet is toegestaan.

Ijsbaan:

- de ijsbaan mag alleen onder water worden gezet bij vorst;
- de ijsbaan is tijdens de nacht gesloten;
- verlichting is uitsluitend toegestaan wanneer de ijsbaan geopend is;
- de ijsbaan mag tijdens 'de Rijnweek' tevens worden gebruikt voor parkeren en opstalling.

Passantenhaven

Om verstoring van vogels en andere fauna vanaf de passantenhaven te beperken dient licht te worden afgeschermd door middel van beplanting

Parkeerplaats aan de Paardenmarkt

Om verstoring van vogels en andere fauna vanaf deze parkeerplaats te beperken dienen licht en geluid te worden beperkt en afgeschermd. De afscherming van de verlichting is in de regels opgenomen door een voorwaardelijke verplichting.

Wandel- en fietspad Palmerswaard

In het middengedeelte van het plangebied wordt de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden mogelijk gemaakt. Om de verstoring vanuit het fiets- en wandelpad te beperken zijn in de regels van dit bestemmingsplan werken of werkzaamheden binnen de bestemming Natuur slechts toelaatbaar, mits door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, geen blijvend onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de waarden en/of functies die het plan beoogt te beschermen,

tenzij hieraan door het stellen van voorwaarden voldoende tegemoet kan worden gekomen.

Passende Beoordeling oostelijk plangebied en Palmerswaard

In 2012 is het Inrichtingsplan van het plangebied gewijzigd, waarbij extra voorwaarden en maatregelen zijn opgenomen. Dit inrichtingsplan is door de gemeente en de provincie Utrecht getoetst aan de Natuurbeschermingswet (Smits et al., 2012). Conclusie was dat het plan voldoet aan de Natuurbeschermingswet, mits ook de mitigerende en positieve ontwikkelingen worden uitgevoerd. De nadruk in het rapport van de Saldotoets ligt echter op de uitwerking van de EHS saldobenadering en heeft nog niet het karakter van een volledige Passende Beoordeling in de zin van artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Omdat significante effecten van de ontwikkeling alleen kunnen worden voorkomen met mitigerende maatregelen, wordt een Passende Beoordeling opgesteld bij dit bestemmingsplan. Doel van de Passende Beoordeling (conform artikel 19 NbW) is te beoordelen of het plan inclusief mitigerende maatregelen, zelfstandig of in combinatie met andere plannen of projecten tot significante effecten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn kan leiden.

In de Passende Beoordeling wordt geconcludeerd dat het bestemmingsplan geen effect heeft op de doelen van de Habitatrichtlijn, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Ook zijn de cumulatieve effecten beoordeeld die kunnen optreden als gevolg van de combinatie van verschillende projecten. Hieruit is gebleken dat geen sprake is van cumulatie van effecten. Conclusie van de Passende Beoordeling is dat de realisatie van het plan zelfstandig of in combinatie met andere plannen of projecten niet leidt tot significante effecten in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Uiterwaarden Neder-Rijn. Het project is daarom conform artikel 19j van de Natuurbeschermingswet in principe vergunbaar.

Passende Beoordeling parkeerplaats Paardenmarkt

Uit de passende beoordeling voor het parkeerterrein blijkt dat de realisatie van de parkeerplaats leidt tot een ruimtebeslag van maximaal 0,58 ha, inclusief ruimtelijke inpassing en haagbeplanting. De parkeerplaats zelf is 0,35 ha groot. Dit ruimtebeslag leidt tot vernietiging van grasland dat mogelijk gebruikt wordt door een zestal niet-broedvogelsoorten, te weten Kievit, smient, grutto, kleine zwaan, kolgans en grauwe gans. De verstoringzone voor de meest gevoelige soorten is maximaal 8 ha groot.

Mede vanwege de aan te leggen haagbeplanting en de reeds aanwezige verstoring leidt de realisatie van de parkeerplaats niet tot significante verstoring van de aanwezige niet-broedvogelsoorten. Het onderzoeksgebied heeft geen functie voor broedvogels waarvoor de Uiterwaarden Neder-Rijn zijn aangewezen. De parkeerplaats heeft geen invloed op (complementaire) Habitatrichtlijndoelen.

De Natuurbeschermingswet schrijft voor om projecten en plannen in combinatie met elkaar te beoordelen. In de passende beoordeling is daarom gekeken naar de overige ontwikkelingen binnen het inrichtingsplan Uiterwaarden Rhenen.

In de EHS-saldotoets & Toetsing Natura 2000 wordt het volgende geconcludeerd: "Om op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 te kunnen instemmen met de gewenste inrichting van de Uiterwaarden Rhenen is het noodzakelijk om afdoende mitigerende maatregelen te nemen teneinde significante verstoring van vogels met name in de Palmerswaard te voorkomen.

De provincie is van oordeel dat alle bestaande en gewenste nieuwe voorzieningen en activiteiten in de Uiterwaarden Rhenen gezamenlijk (cumulatie) niet behoeven te leiden tot significante verstoring van de vogels waarvoor het gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied, wanneer de bovengenoemde mitigerende maatregelen op een correcte wijze worden uitgewerkt, gerealiseerd en nageleefd."

Geconcludeerd wordt dat de realisatie van de parkeerplaats zelfstandig of in combinatie met andere plannen of projecten niet tot significante effecten leidt in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Uiterwaarden Neder-Rijn. Het project is daarom conform artikel 19j van de Natuurbeschermingswet in principe vergunbaar. In de vergunningvoorwaarden zullen de reeds geplande maatregelen opgenomen worden om zekerheid te krijgen dat de effecten voldoende worden beperkt. Het gaat om de volgende voorwaarden:

- toepassing grasbetontegels en/of gefundeerd gras op de parkeerplaatsen om toename verharding, afstroming water en verlies van groen te beperken.
- robuuste haagbeplanting met een tenminste 1,5 meter hoge haag langs de zuidzijde van de parkeerplaats (beperking lichthinder en geluid).
- ontwikkeling van 0,58 ha grasland met foerageerfunctie voor Kievit, smient, grutto, kleine zwaan, kolgans en grauwe gans. Dit kan gerealiseerd worden zoals beschreven in het in-

richtingsplan Uiterwaarden Rhenen. Het gaat om omzetten van bestaande agrarische bestemming naar een natuurbestemming en het vastleggen van beheerafspraken.

Deze maatregelen zijn reeds verwerkt in de inrichting van het gebied.

Koppeling groene en rode maatregelen

Met de saldotoets is bepaald welke combinatie van rode en groene maatregelen resulteert in een positief saldo voor natuur. Aan de hand hiervan is een expliciete koppeling gemaakt tussen bepaalde rode en groene maatregelen. Dit is in de regels van dit bestemmingsplan verankerd door een voorwaardelijke verplichting waarin wordt voorgeschreven welke groene maatregelen moeten worden genomen bij rode ontwikkelingen, en binnen welke termijn.

5.7.3 Flora en fauna

In verband met de voorgenomen ontwikkeling in het plangebied is een actualisatie verkennend natuuronderzoek Uiterwaarden Rijn uitgevoerd naar de mogelijke effecten van de ingreep op beschermde soorten¹². Met betrekking tot de soortenbescherming, concludeert het onderzoek:

Flora

Uit eerder onderzoek uit 2011¹³ zijn waarnemingen bekend van de wilde marjolein (Ff-wet tabel 2) bij de Paardenmarkt noordgrens van het middendeel van het plangebied. Deze locatie biedt geschikt habitat voor de wilde marjolein. Op deze locatie is het voornemen om een parkeerplaats aan te leggen. Door afgravingen gaan groeiplaatsen van de wilde marjolein verloren. Voor deze tabel 2 soort geldt geen vrijstelling voor het vernietigen van biotoop van de wilde marjolein, tenzij wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).

Tabel 1 soorten als de zwanenbloem, grote kaardenbol, brede wespenorchis, grasklokje en akkerklokje zijn tijdens het onderzoek uit 2010¹⁴ in het plangebied aangetroffen. Voor de tabel 1 soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Flora- en faunawet. Hiervoor geldt wel de zorgplicht.

Fauna

Op grond van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat een grote groep beschermde soorten (vleermuizen, ringslang, rugstreepad, poelkikker, bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierrombout, broedvogels (inclusief grondbroeders) etc. in het plangebied voorkomen of tijdens de werkzaamheden op de werklocaties kunnen verschijnen (tabel 5.1). Hiermee zal rekening gehouden moeten worden.

Aanbevelingen zijn gedaan om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen (zie tabel 5.1). Naast de aanbevelingen van tabel 5.1, wordt geadviseerd om een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin ecologische maatregelen zijn opgenomen voor de bovengenoemde soorten. Het gaat hierbij om maatregelen voor soorten die voorkomen in het plangebied ofwel soorten die volgens aanvullend onderzoek voorkomen. En daarbij het controleren van de aanwezigheid van beschermde soorten tijdens het werk.

Soortgroep	Ff-wet tabel 2 / 3	Conclusie	Aanbeveling
Flora	Wilde marjolein	is recent aangetroffen in het middendeel van het plangebied	als de biotoop van de wilde marjolein wordt vernietigd wordt aanbevolen de mitigerende maatregel 'werken volgens een goedgekeurde gedragscode' uit te voeren. Is er geen ge-

¹² Actualisatie verkennend natuuronderzoek Uiterwaarden Rijn, Rhenen, Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur, Grontmij, 5 april 2013

¹³ Toetsing inrichtingsplan uiterwaarden Rhenen, De Groene Ruimte, december 2011.

¹⁴ Plas, L.H.W. van der, en P. Goudzwaard (eds.) 2011. Palmerswaard. Inventarisatie flora en fauna in 2010. KNNV afd. Wageningen e.o., Wageningen.

Zoogdieren	Vleermuizen	kan in het gehele plangebied worden verwacht	dragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets). er wordt aanvullend onderzoek (2013) uitgevoerd. afhankelijk van aanvullend onderzoek een ontheffingsaanvraag en/of maatregelen ter voorkoming van effecten op de vleermuizen.
Zoogdieren	Bever	is recent aangetroffen in het westelijk deel (Palmerswaard)	mitigerende maatregelen als watergangen en/of oevers vergraven worden of houtige opstanden worden gekapt. Een ontheffingsaanvraag en maatregelen ter voorkoming van effecten op de bever.
Zoogdieren	Waterspitsmuis	kunnen in het westelijk deel van het plangebied worden verwacht	mitigerende maatregelen als watergangen en/of oevers vergraven worden of houtige opstanden worden gekapt. Een ontheffingsaanvraag en maatregelen ter voorkoming van effecten op de waterspitsmuis
Vogels	Jaarrond beschermd	kunnen in het gehele plangebied worden verwacht	indien tijdens het broedseizoen van vogels gewerkt gaat worden, een controle op aanwezigheid van nesten uit voeren voorafgaand aan het werk. Indien er broedvogels aanwezig zijn dienen maatregelen getroffen te worden om verstoring van nesten te voorkomen.
Vogels	Grondbroeders	kunnen in het gehele plangebied worden verwacht	Indien graafwerkzaamheden zijn gepland tijdens of kort voor het broedseizoen bevelen wij aan om maatregelen te treffen om te voorkomen dat er grondbroeders als oeverwaluven gaan broeden in steilwanden.
Vissen	Bittervoorn, kleine modderkruiper en	zijn recent aangetroffen in watergangen van het westelijk deel (Palmerswaard)	Overtreding van de Flora- en faunawet kan voorkomen worden door een ontheffingsaanvraag te doen en toepassing van mitigerende maatregelen als de watergangen van het westelijk plangebied vergraven worden.
Vissen	Rivierdonderpad, grote modderkruiper	zijn in de Nederrijn 5-10 km stroomopwaarts ten opzichte van het plangebied aangetroffen.	Aanbevolen wordt om aanvullend onderzoek te doen naar de rivierdonderpad en grote modderkruiper als er werkzaamheden in de rivier of in de directe oeverzone in het plangebied worden verricht.
Amfibieën	Rugstreeppad, Poelkikker	kan in het gehele plangebied worden verwacht	aanvullend onderzoek naar de rugstreeppad en poelkikker en functionaliteit van het plangebied voor deze soorten. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek zal mogelijk een ontheffing aangevraagd moeten worden en/of maatregelen getroffen worden om effecten op de rugstreeppad en poelkikker te voorkomen, bijvoorbeeld door het plaatsen van paddenschermen.
Amfibieën	Kamsalamander	kan worden verwacht in watergangen van het westelijk deel (Palmerswaard)	aanvullend onderzoek in westelijk deel van het plangebied. afhankelijk van aanvullend onderzoek een ontheffingsaanvraag en/of maatregelen ter voorkoming van effecten op de kamsalamander.
Reptielen	Ringslang	Is aangetroffen in het plangebied	mitigerende maatregelen en een ontheffingsaanvraag en/of maatregelen ter voorkoming van effecten op de ringslang (inclusief broeihopen).
Libellen	Rivierrombout	kan worden verwacht op/nabij zandige locaties langs de Nederrijn.	Aanbevolen wordt om aanvullend onderzoek uit te voeren als graafwerkzaamheden in de oever van de Nederrijn plaatsvinden. Afhankelijk van aanvullend onderzoek een ontheffingsaanvraag en maatregelen ter voorkoming van effecten op de rivierrombout.

Tabel 5.1 Aanbevelingen en conclusies

5.7.4 Ecologisch werkprotocol

In verband met het voorkomen van beschermde flora (wilde marjolein, grote kaardebol) is een ecologisch werkprotocol¹⁵ opgesteld om verstoring te voorkomen. In dit protocol staat een set van mitigerende (aangepaste) maatregelen die getroffen moeten worden ter voorkoming en/of

15 Ecologische werkprotocol parkeerplaats Paardenmarkt, Grontmij, oktober 2013

beperking van verstoring van bovengenoemde flora. Daarbij wordt beschreven hoe en waar specifieke maatregelen uitgevoerd zouden moeten worden ter bescherming van bovengenoemde soorten.

De maatregelen zijn onderverdeeld in de algemene zorgplicht, die te allen tijde geldt, de algemene aandachtspunten bij de uitvoering en specifieke maatregelen ter bescherming van de flora. Tevens wordt beschreven hoe om moet worden gegaan met onverwachte vestiging van soorten en op welke manier toezicht en handhaving van de uitvoering plaats dient te vinden. De werkzaamheden in het plangebied worden conform het ecologisch werkprotocol uitgevoerd.

5.7.5 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er vanwege de aanwezige natuurwaarden en flora en fauna geen belemmeringen zijn ten aanzien van de uitvoerbaarheid van voorliggend bestemmingsplan. Het inrichtingsplan is zodanig aangepast en in het bestemmingsplan zijn waarborgen opgenomen waarmee effecten worden voorkomen.

5.8 Landschap

De Uiterwaard bij de stad is opener dan het natuurgebied Palmerswaard en dat open uiterwaarden landschap wordt enorm gewaardeerd. Zowel het zicht vanaf de stad naar de uiterwaarden en de Rijn, als het zicht op de stad vanaf de overkant wordt gekoesterd. In het gebied komen meer struiken en bosjes, om migrerende dieren voldoende beschutting te geven, maar daar tussendoor zijn steeds voldoende zichtlijnen.

Vanuit het oogpunt van landschap kan worden geconcludeerd dat er geen belemmeringen zijn ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

5.9 Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

Met een archeologisch bureauonderzoek¹⁶ is inzicht verkregen in de te verwachten archeologische waarden binnen het plangebied en het omliggende gebied op basis van bestaande bronnen.

Binnen het plangebied Uiterwaarden bij de stad Rhenen ligt een aantal cultuurhistorisch waardevolle terreinen en archeologisch kansrijke locaties. In het gebied ligt een archeologisch monument van hoge waarde, namelijk het AMK-terrein van het Oude Veerhuis. De voormalige tuin van het Koningshuis ligt ook binnen het plangebied en is thans in het reliëf nog herkenbaar. Mogelijk bevinden zich binnen dit terrein ook nog graven van Engelse soldaten en eventueel bebouwingresten van de hovenierswoning. In het oostelijk deel van het plangebied hebben steenovens gestaan. Mogelijk bevinden zich nog resten van een klein gebouwtje (kaart Van Deventer ca. 1568) of resten van de op de ets van De Beijer (1753) weergegeven molen in de Palmerswaard in de ondergrond van het plangebied.

Op de flank van de stuwwal komen langs de noordelijke / noordoostelijke rand van het plangebied stuwwalafzettingen in de ondergrond voor die een hoge archeologische verwachting hebben. Dit betreffen stuwwalafzettingen die vanwege hun ouderdom al lange tijd bewoond of gebruikt kunnen zijn geweest. Zo liggen grenzend aan het plangebied een tweetal archeologische monumenten van hoge waarde. Het betreffen locaties waar (vele) graven zijn aangetroffen met een datering in de IJzertijd en de Romeinse Tijd – Vroege Middeleeuwen. Eén daarvan behoort tot één van de rijkste vroegmiddeleeuwse grafvelden in ons land (De Donderberg). De stuwwalafzettingen met eventueel aanwezige sporenniveaus vanaf de prehistorie, lopen gedeeltelijk door onder het maaiveld van het plangebied. De afzettingen zijn in de Middeleeuwen wel (deels) geërodeerd door de rivier, die nu wat zuidelijker stroomt dan toen. Vermoedelijk zal niet de gehele ondergrond geërodeerd of weggespoeld zijn en kunnen er nog restanten van aan watergerelateerde zaken worden verwacht. Hierbij valt te denken aan scheepswrakken, havenwerken en andere bouwwerken of voorwerpen behorende tot de visserij of de scheepvaart.

Op basis van het voorgaande wordt geadviseerd om geen bodemingrepen (in dit geval graven noch ophogingen) te laten plaatsvinden binnen het terrein van het voormalige Oude Veerhuis,

¹⁶ Archeologisch onderzoek Uiterwaarden bij de stad Rhenen, bureauonderzoek, Grontmij, maart 2013

de voormalige Koningstuin met aangrenzende bijbehorende zones (sloot of huidige depressie rondom en de noordelijke zone van de Paardenmarkt) of ter plaatse van de laatmiddeleeuwse dijken of dijkjes binnen het plangebied (rode zone in figuur 5.1). Omdat hier mogelijk nog menselijke overblijfselen / graven kunnen worden aangetroffen maar ook om de contouren van de Koningstuin zichtbaar te houden, is het niet wenselijk om binnen dit deelgebied een ophoging of egalisatie te realiseren.

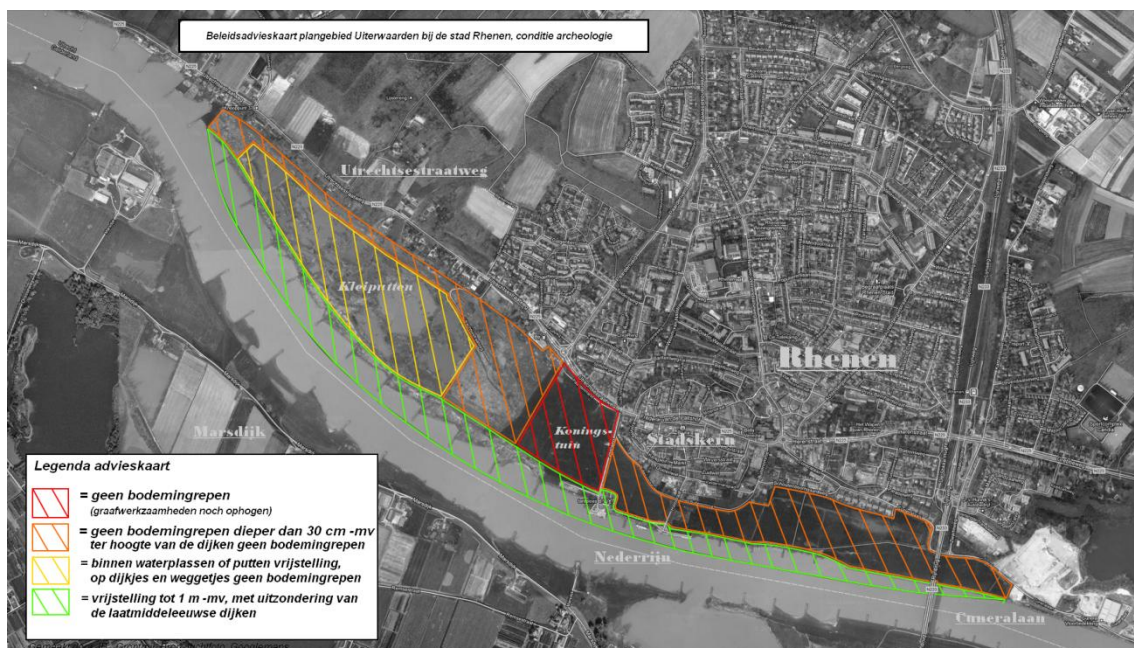
Dit advies is in onderhavig bestemmingsplan verwerkt door het opnemen van de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 1' op de verbeelding en daaraan een passende juridische regeling te koppelen ter bescherming van archeologische waarden.

Binnen de graslanden van het plangebied rondom de historische stadskern en op de flanken van de stuwwal (zone Utrechtsestraatweg vanaf het Paardenveld westelijker) wordt geadviseerd geen bodemingrepen te laten plaatsvinden die dieper gaan dan de huidige bouwvoor (doorgaans ca. 30 cm) of reeds verstoorde grond (oranje zone in figuur 5.1). Dit geldt met name voor het gebied of de zones waar de steenovens hebben gestaan, het gebied nabij de oude omwalling (Buitenomme) en de zone waar op basis van de kaart van Van Deventer een bouwwerkje kan hebben gestaan (grasland ten oosten van de Veerweg en noorden van de Rijnkade). Een matige ophoging of beperkte egalisatie zal hier niet direct op bezwaren stuiten vanuit de conditie archeologie.

Dit advies is in onderhavig bestemmingsplan verwerkt door het opnemen van de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 2' op de verbeelding en daaraan een passende juridische regeling te koppelen ter bescherming van archeologische waarden.

Binnen het deelgebied van de kleiputten (noordwestelijk deel plangebied) hebben de voorgaande bodemingrepen tijdens de kleiwinning waarschijnlijk al ernstige verstoringen aan de ondergrond toegebracht. Binnen dit deelgebied wordt geadviseerd verdere ontgravingen (uitdiepen) binnen de bestaande putten- en plassen vrij te geven, wat betreft de conditie archeologie (gele zone in figuur 5.1). Dit geldt dus niet voor de dijken, kades, oude weggetjes, mogelijke molenplaats of grotere aaneengesloten stukken graslanden binnen dit deelgebied. Bodemingrepen binnen deze laatst genoemde groep (dijken ... graslanden) dienen vermeden te worden.

De huidige oevers (stranden) van de Nederrijn kunnen worden vrijgegeven voor bodemingrepen tot een diepte van 1 meter (groene zone in figuur 5.1). Dit advies is in onderhavig bestemmingsplan verwerkt door het opnemen van de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 3' op de verbeelding en daaraan een passende juridische regeling te koppelen ter bescherming van archeologische waarden.

Figuur 5.1 Beleidsadvieskaart archeologie plangebied Uiterwaarden bij de stad Rhenen

Indien er ondanks bovenstaande aanbevelingen toch bodemingrepen gaan plaatsvinden die de aangegeven grenzen overschrijden of van dusdanige omvang zijn, dan zal voorafgaand daaraan eerst een archeologisch inventariserend veldonderzoek noodzakelijk worden geacht. Dit dient om de in dit bureauonderzoek uitgesproken archeologische verwachting te kunnen toetsen.

Binnen de zone van de voormalige Koningstuin en het Oude Veerhuis zal - afhankelijk van de ingreep - wellicht gedacht moeten worden aan een vlakdekkende of beperkte opgraving indien hier grootschalige of diepgaande graafwerkzaamheden gaan plaatsvinden. Het is namelijk zeker dat zich ter plaatse sporen van menselijke activiteiten, bewoning en mogelijk zelfs graven bevinden. Om er zeker van te zijn dat hier geen behoudswaardige archeologische resten worden vernietigd tijdens de werkzaamheden dient dit vooraf gedocumenteerd te worden.

Binnen de 'graslanden' of grotere aaneengesloten stukken gronden kan een inventariserend veldonderzoek bestaan uit een verkennend of karterend booronderzoek. Dit booronderzoek dient dan om de bodemopbouw, mogelijke verstoringsgraad of archeologische kansrijkheid in kaart te brengen. Om (stenen) bouwwerken op te sporen in dit buitengebied kunnen grondradartechnieken (geofysisch onderzoek) wellicht uitkomst bieden. Op de flanken van de stuwwal, nabij de voormalige omwalling of locaties grenzend aan de AMK-terreinen wordt in het bureauonderzoek geadviseerd direct een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.

Voor de locatie van het toekomstige parkeerterrein aan de Paardenmarkt wordt een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hiervoor is een Programma van Eisen opgesteld waarin staat waar het onderzoek aan moet voldoen en welke stappen moeten worden doorlopen in het onderzoek en bij eventuele vondsten.

Doel van het onderzoek met proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de eerder voor het plangebied opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting. De opzet van het onderzoek is om in het veld direct te kunnen beoordelen of er een uitbreiding van het proefsleuvenonderzoek of een definitieve opgraving nodig is.

Centrale onderzoeksvraag bij het proefsleuvenonderzoek is of zich in de bodem van het plangebied behoudswaardige archeologische resten bevinden die met de voorgenomen bodemingrepen gevaar lopen en, indien dit het geval is, welke vervolgmaatregelen in het kader van de archeologische monumentenzorg dienen te worden genomen.

Als vervolg op het bureauonderzoek is een proefsleuvenonderzoek¹⁷ uitgevoerd. De rapportage van het onderzoek is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd. Hieronder wordt een samenvatting gegeven.

In totaal zijn vier proefsleuven aangelegd, met een gezamenlijke oppervlakte van 302 m². De diepte van de putten varieert van 1 tot 2 meter onder maaiveld. Bij het onderzoek zijn sporen van de Koningstuin aangetroffen in de vorm van kuilen en een greppel. Daarnaast werd mogelijk een waterput gevonden. Verder werd mogelijk een dammetje uit de Koningstuin aangetroffen, maar dit spoor kan ook als een weg worden geïnterpreteerd.

Het onderzoek heeft aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van archeologische resten die aan de Koningstuin kunnen worden gerelateerd. Op basis van een middelhoge inhoudelijke en fysieke kwaliteit zijn deze resten als behoudenswaardig aangemerkt. De geplande bodemingrepen reiken echter tot maximaal 0,6 m -mv (plaatselijk ter hoogte van de openbare verlichting tot 0,9 m -mv) en zullen daarmee de archeologische resten (die vanaf 1 tot 1,2 m -mv aangetroffen zijn) niet verstoren. De behoudenswaardige archeologische resten kunnen daarmee in situ behouden blijven en nader onderzoek is niet noodzakelijk. Wel kunnen de contouren van de Koningstuin mogelijk worden gereconstrueerd in het ontwerp voor de toekomstige parkeerplaats, bijvoorbeeld door in de bestrating en/of beplanting een onderscheidende kleur te gebruiken. Het archeologisch proefsleuvenonderzoek is vastgesteld door de Omgevingsdienst regio Utrecht, waarin wordt geconcludeerd dat kan worden afgezien van verder archeologisch onder-

17 Plangebied Paardenmarkt in Rhenen, Gemeente Rhenen, Archeologisch vooronderzoek: inventariserend veldonderzoek (proefsleuven), Raap-rapport 2780, RAAP, december 2013 inclusief het vaststellingsbesluit archeologisch rapport Paardenmarkt van de Omgevingsdienst regio Utrecht, 9 december 2013

zoek, omdat de geplande werkzaamheden de geconstateerde archeologische waarden niet aantasten en dat hiermee is voldaan aan de wettelijke zorgplicht aangaande het aspect archeologie.

Cultuurhistorie

De locatie van de parkeerplaats is binnen de Koningstuin gepland. Ook is deze locatie een landschappelijk markante en historische overgang van de verdichte stuwwal naar de open uiterwaarden. Het nieuwe parkeerterrein kan negatieve effecten hebben op deze waarden. Echter, bestaande parkeerplaatsen die worden verplaatst naar het nieuwe terrein, hebben ook een negatief effect op de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Negatieve effecten als gevolg van de aanleg van de nieuwe parkeerplaats op deze cultuurhistorische waarden worden gecompenseerd door de waarden te benadrukken met een bord, zodat deze beleefbaar worden. De positieve effecten van de parkeerplaats in combinatie met de beperking van de negatieve effecten door het verwijderen van de bestaande parkeerplaatsen en de extra belevingswaarde die aan het gebied wordt toegevoegd, maakt de negatieve effecten aanvaardbaar.

5.10 Explosievenonderzoek

Voor het plangebied is een vooronderzoek¹⁸ gedaan naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven. Het onderzoeksrapport is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd. In deze paragraaf worden de belangrijkste conclusies weergegeven.

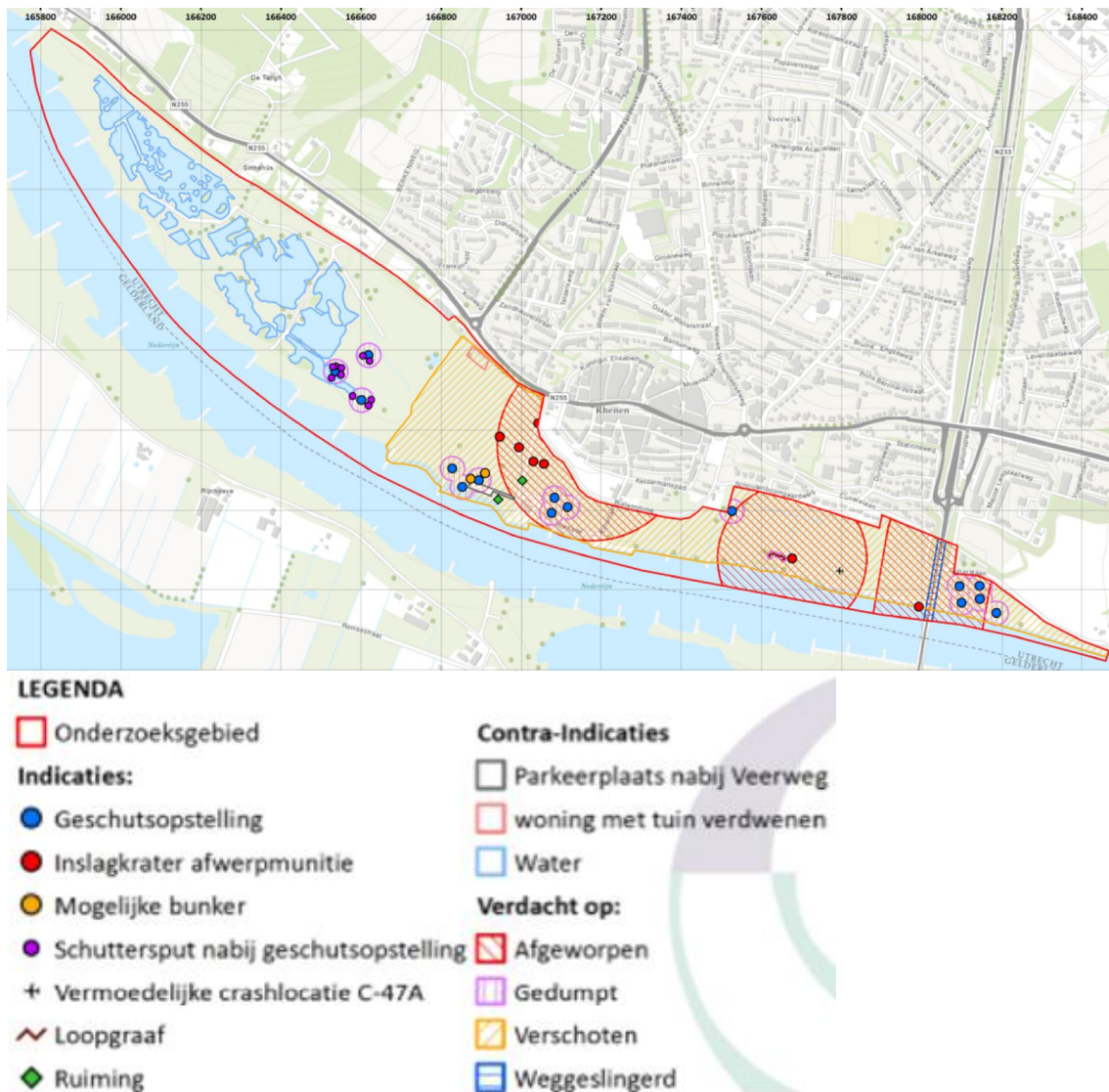
Doel van het vooronderzoek is om te beoordelen of er indicaties zijn dat binnen het onderzoeksgebied conventionele explosieven aanwezig zijn, en zo ja, om het verdachte gebied in horizontale en verticale dimensie af te bakenen. Uit het onderzoek wordt geconcludeerd dat delen van het onderzoeksgebied betrokken zijn geweest bij oorlogshandelingen. In de (directe) omgeving van het gebied zijn tevens indicaties aangetroffen, die het onderzoeksgebied zijn te herleiden. Er is daarom sprake van een verhoogd risico op het aantreffen van conventionele explosieven in deze gebiedsdelen.

Daarnaast is voldoende feitelijk vastgesteld dat er in de naoorlogse periode werkzaamheden binnen en nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden waarbij bodemingrepen zijn gepleegd. Derhalve kan geconcludeerd worden dat op deze locaties het risico op het aantreffen van conventionele explosieven daardoor is verminderd.

Conclusie is dat het onderzoeksgebied deels verdacht is op het aantreffen van conventionele explosieven. De locaties, soorten en verschijningsvormen die het betreft zijn weergegeven op de in figuur 5.2 opgenomen bodembelastingskaart. Over de hoeveelheid te verwachten verdachte objecten kan geen feitelijke conclusie worden getrokken. Bij uitvoering van graafwerkzaamheden zal hier rekening mee moeten worden gehouden.

---

¹⁸ Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "Plangebied Rhenen, ECG, september 2013

Figuur 5.2 Bodembelastingkaart vooronderzoek explosieven

5.11 Verkeer en ontsluiting

In het bestemmingsplan krijgen bestaande functies een passende bestemming. Door het bestemmingsplan worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een wezenlijk grotere publieks- en/of verkeersaantrekkende werking ten opzichte van de bestaande situatie met zich meebrengen.

Geconcludeerd kan worden, dat de verkeers- en ontsluitingsbewegingen die het gevolg zijn van voorliggend bestemmingsplan probleemloos kunnen worden afgewikkeld via het bestaande wegen- en padennetwerk.

Vanwege verkeers- en ontsluitingsaspecten zijn er dan ook geen belemmeringen ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Parkeren

De parkeerplaatsen op de Veerweg en de Rijnkade worden verplaatst naar de nieuwe parkeervoorziening op de Paardenmarkt. Daar komen ook 60 extra parkeerplaatsen ten behoeve van de binnenstad. Parkeren blijft aangepast mogelijk onder de bomen op de Rijnstraat (namelijk minder parkeerplaatsen), het Veerplein aan de voet van restaurant 'Tante Loes' en bij de passantenhaven. Aanvullend is in de raadsvergadering op 27 januari 2009 het amendement aangenomen dat het totaal aantal plaatsen rondom 'Tante Loes' in aantal niet mag verminderen ten opzichte van de huidige situatie. Met het Recreatieschap wordt overlegd of de 8 resterende en

meest zuidelijke parkeerplaatsen aan de Veerweg kunnen worden verplaatst naar de passantenhaven.

5.12 Milieuzonering

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast.

Milieuzonering heeft twee doelen:

1. het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
2. het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden gebruikt de gemeente Rhenen de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke richtafstand. De richtafstandenlijst gaat uit van gemiddeld moderne bedrijven. Indien bekend is welke activiteiten concreet zullen worden uitgeoefend, kan gemotiveerd worden uitgegaan van de daadwerkelijk te verwachten milieubelasting, in plaats van de richtafstanden. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het bestemmingsplan mogelijk is.

Hoe gevoelig een gebied is voor milieubelastende activiteiten is mede afhankelijk van het omgevingstype. De richtafstanden van de richtafstandenlijst gelden ten opzichte van het omgevingstype rustige woonwijk. Een rustige woonwijk is ingericht volgens het principe van de functiescheiding: afgezien van wijkgebonden voorzieningen komen vrijwel geen andere functies voor; langs de randen is weinig verstoring door verkeer. Vergelijkbaar met de rustige woonwijk zijn buitengebied, stiltegebied en natuurgebied. Daarvoor gelden dan ook dezelfde richtafstanden. Wanneer sprake is van omgevingstype gemengd gebied kunnen de richtafstanden tussen milieubelastende functies en richtafstanden met één afstandsstap verlaagd worden, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat. Een gemengd gebied is een gebied met een variatie aan functies; direct naast woningen komen andere functies voor zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen behoren ook tot het omgevingstype gemengd gebied. Gezien de aanwezige functiemenging of de ligging nabij drukke wegen, kent het gemengd gebied al een hogere milieubelasting. Dat rechtvaardigt het verlagen van de richtafstanden met één stap.

Milieucategorie	Richtafstanden tot omgevingstype rustige woonwijk	Richtafstanden tot omgevingstype gemengd gebied
1	10	0
2	30	10
3.1	50	30
3.2	100	50
4.1	200	100
4.2	300	200
5.1	500	300
5.2	700	500
5.3	1.000	700
6	1.500	1.000

Tabel 5.2 Richtafstanden VNG 'Bedrijven en milieuzonering'

De richtafstand van 30 m voor een bedrijf in milieucategorie 2 kan dan bijvoorbeeld worden verkleind tot 10 m en de richtafstand van 100 m voor een bedrijf in milieucategorie 3.2 kan verlaagd worden tot 50 m. Uitzondering op het verlagen van de richtafstanden vormt het aspect gevaar: de richtafstand voor dat milieuaspect wordt niet verlaagd.

In de omgeving van het plangebied bevinden zich enkele risicovolle inrichtingen. In de paragraaf 'externe veiligheid' wordt daar nader op ingegaan. Deze bedrijven leveren geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

Anderzijds mogen de ontwikkelingen in het plangebied niet leiden tot hinder voor omliggende gevoelige functies. In de huidige situatie wordt het plangebied al gebruikt als evenemententerrein. Het bestemmingsplan begrenst de toegelaten activiteiten op evenemententerrein en voorziet in waarborgen waardoor in de omgeving, sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Naast evenementen, voorziet het bestemmingsplan in andere functies: ijsbaan en horeca. Om de hinder van deze functies in te schatten, is gebruik gemaakt van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009).

Een buitenijsbaan valt volgens de VNG-publicatie onder SBI-code 926 nr D (stadions en openluchtbaan) en heeft een indicatieve milieuf afstand van 300 m. De hier beschreven activiteit is echter ten behoeve stadions en (permanent) gebruikte ijsbanen. De buitenijsbaan die in voorliggend bestemmingsplan is voorzien, kan qua hinder daar redelijkerwijs niet mee worden vergeleken. Het betreft namelijk een ijsbaan zonder koelinstallatie, zonder tribunes, waardoor het gebruik en de omvang van de hinder aanzienlijk ingeperkt zijn. De genoemde SBI-code 926 nr. D is in deze dan ook niet de goede staat van bedrijfsactiviteit die gehanteerd dient te worden.

Derhalve is gezocht naar een vergelijkbare activiteit, waarbij stemgeluid moet worden meegenomen. De meest voor de hand liggende vergelijkbare activiteit acht de gemeente een veldsportcomplex met verlichting (SBI- 926 nr. G). Deze activiteit kent een indicatieve hinderafstand van 50 meter vanwege het geluid.

De dichtstbijzijnde bestaande woningen liggen langs de Buitenomme/Rijnstraat. De buitenijsbaan is gelegen op 30 meter uit de gevel van de aanwezige woningen. Omdat de woningen aan in het centrumgebied van Rhenen liggen, dat als gemengd gebied kwalificeert, acht de gemeente een afstandsreductie van één stap aanvaardbaar. Daarmee is de hinder van de ijsbaan voor de omgeving aanvaardbaar.

De horeca in het plangebied ligt op ongeveer 150 meter afstand van de woningen. Hiermee wordt ruimschoots voldaan worden aan de geldende richtafstand.

Functie	SBI code	Aan te houden afstand omgevingstype gemengd gebied
Stadions en open-lucht-ijsbanen	926 D	200
Veldsportcomplex (met verlichting)	926 G	30
Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons e.d.	553	0

Tabel 5.3 Milieuzonering plangebied

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat de ijsbaan en de horeca geen negatieve invloed hebben op de woningen aan de Buitenomme en de Rijnstraat. Er zijn dan ook geen belemmeringen voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

De effecten op de leefomgeving zullen als gevolg van het plan minimaal zijn. De ruimtelijke kwaliteit van het gebied en zijn omgeving neemt door de ontwikkeling van het inrichtingsplan duidelijk toe.

5.13 Kabels , leidingen en riolering

Binnen het plangebied zijn geen planologisch relevante leidingen aanwezig. Door de uiterwaard loopt vanaf de Rijnstraat in westelijke richting naar het rioolgemaal van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aan de Paardenmarkt een vrij verval riolering. Onder de Veerweg is een bergbezinkbassin aanwezig met een overstort leiding naar de Rijn. Vanaf het rioolgemaal loopt in westelijke richting door de uiterwaard een persleiding naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie op het bedrijventerrein Remmerden. In het project wordt rekening gehouden met de eerder genoemde voorzieningen voor riolering. Er wordt daarom geconcludeerd dat het aspect rkabels, leidingen en riolering geen belemmering oplevert voor de uitvoering van het plan.

5.14 Milieueffectrapportage

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) is verplicht bij de voorbereiding van plannen en besluiten van de overheid die kunnen leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Er zijn twee onafhankelijke aanliegroutes die kunnen leiden tot een m.e.r.-plicht. Bepalend hierbij is de activiteit (of zijn de activiteiten) waarop het plan of besluit betrekking heeft.

In volgorde van frequentie van voorkomen:

1. Toetsing aan het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.).
2. In het geval van een plan: toetsing of het uitvoeren van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor dit plan verplicht is vanwege de hierin opgenomen activiteit(en). In dat geval is het plan mogelijk m.e.r.-plichtig.

Toetsing Besluit m.e.r.

In het voorliggende bestemmingsplan worden twee activiteiten mogelijk gemaakt die in het Besluit milieueffectrapportage voorkomen, namelijk:

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
	Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
D10	De aanleg, wijziging of uitbreiding van: a. skihellingen, skiliften, kabelspoorwegen en bijbehorende voorzieningen; b. jachthavens . c. vakantiedorpen en hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen, d. permanente kampeer- en caravanterreinen, of e. themaparken*	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. 250.000 bezoekers of meer per jaar, 2°. een oppervlakte van 25 hectare of meer, 3°. 100 ligplaatsen of meer of 4°. een oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, de vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied, het reconstructieplan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden.	De vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied dan wel een plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan het plan bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet
C16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld in categorie 16.2 of 16.4 van onderdeel C van deze bijlage.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van meer dan 25 hectare.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet.
D16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van 12,5 hectare of meer	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet.

Bij themaparken (onderdeel e) moet vooral worden gedacht aan pretparken e.d. Sportvelden zoals tennisparken en golfbanen vallen hier niet onder. Ook het evenemententerrein valt hier niet onder.

Bij de voorgenomen ontwikkeling blijven de jachthavens en de ontgroning ten behoeve van vernatting onder de drempelwaarden zoals genoemd in onderdeel D van het Besluit-m.e.r. De passantenhaven krijgt 20 extra ligplaatsen, waardoor het totale aantal ligplaatsen 50 bedraagt. Hiermee blijft de passantenhaven onder de drempelwaarde van 100 ligplaatsen of meer. Ten behoeve van vernatting staat het voorliggende bestemmingsplan maximaal 12 hectare ontgroning toe. Hiermee blijft de ontgroning onder de drempel van 12,5 hectare of meer.

Omdat effecten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, is voor het gehele plangebied, vanwege een zorgvuldige besluitvorming een Passende Beoordeling opgesteld. Als voor een project of plan op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een Passende Beoordeling moet worden opgesteld, geldt automatisch een

plan-m.e.r.-plicht. Daarom wordt gelijk met het bestemmingsplan ook een plan m.e.r.-procedure doorlopen. Het planMER¹⁹ is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd. Hieronder worden de belangrijkste conclusies weergegeven.

Hiernaast moet een vormvrije m.e.r.-beoordeling worden uitgevoerd omdat het project wel wordt genoemd in de D-lijst van het Besluit m.e.r., maar onder de genoemde indicatieve drempelwaarden blijft. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling voor de passantenhaven en de ontgroning is geïntegreerd in het plan-m.e.r.

Milieu Effect Rapport

In Tabel 5.4 zijn alle effectbeoordelingen uit het PlanMER weergegeven. Op basis hiervan heeft een integrale effectbeoordeling plaatsgevonden naar de verschillen in effecten tussen het inrichtingsplan uit 2009 en de geoptimaliseerde variant uit 2012.

Aspect	Beoordelingscriteria	Plan 2009	Plan 2012
Natuur	▪ Beïnvloeding van Natura 2000	-	0
	▪ Beïnvloeding van EHS	0/-	+
	▪ Beïnvloeding van beschermde soorten	-	0
Bodem en water	▪ Beïnvloeding bodemkwaliteit	0/+	0
	▪ Hoeveelheid grondverzet	-	0/-
	▪ Beïnvloeding grondwater	-	0/-
	▪ Beïnvloeding oppervlaktewater	+	0/+
Landschap	▪ Beïnvloeding natuurlandschap	0/+	+
	▪ Beïnvloeding cultuurlandschap	0	0
	▪ Beïnvloeding ruimtelijke beleving	0	0
Cultuurhistorie en archeologie	▪ Beïnvloeding cultuurhistorische waarden	0/-	0/-
	▪ Beïnvloeding archeologische waarden	-	-
Wonen, werken en re creatie	▪ Beïnvloeding woonomgeving	0/-	0/-
	▪ Beïnvloeding landbouw	-	-
	▪ Beïnvloeding recreatie	+	0/+

Tabel 5.4 Effectbeoordeling aspecten in MER

Uit het overzicht van effecten blijkt dat de effecten over het algemeen beperkt zijn. Ten aanzien van natuur scoort het inrichtingsplan 2012 beter dan het inrichtingsplan 2009. Dat is goed te verklaren doordat in de afgelopen jaren gezocht is naar optimalisaties van het plan om effecten op natuur zoveel mogelijk te voorkomen, zodat het project binnen de wettelijke natuurkaders past. Zo zijn bijvoorbeeld de evenementen ingeperkt met als doel de verstoring door licht en geluid te minimaliseren. Daarnaast wordt het aantal aanlegplaatsen in de passantenhaven en het gebruik van de ijsbaan ingeperkt, ook om de verstoring te minimaliseren. Daar waar de natuureffecten niet voorkomen konden worden zijn heldere maatregelen en aanbevelingen voorgesteld. Op het gebied van bodem en water scoren beide plannen soms beter soms slechter. Het inrichtingsplan 2009 scoort beter op de aspecten bodemkwaliteit (sanering vervuilde grond) en oppervlaktewater (grotere toename oppervlak oppervlaktewater). Dit komt door de aanleg van de nevengeul die in 2009 nog in het inrichtingsplan zat, maar in 2012 niet meer. Dezelfde nevengeul levert echter een slechtere score in 2009 ten opzichte van het plan 2012 voor grondverzet en grondwater.

De effecten op het landschap zijn voor beide plannen beperkt, waarbij met name het natuurlandschap in beide plannen een impuls krijgt. Het inperken van enkele activiteiten (m.n. aanleg en verbreding van wandel- en fietspaden) levert inrichtingsplan 2012 hierbij een positievere beoordeling op.

Samengevat scoort inrichtingsplan 2012 op zes verschillende aspecten beter dan inrichtingsplan 2009. Andersom scoort inrichtingsplan 2009 op drie aspecten beter dan inrichtingsplan 2012.

Tijdens de realisatie van de parkeerplaats, de uitbreiding van de passantenhaven en de graafwerkzaamheden voor de ijsbaan zijn tijdelijke beperkt negatieve effecten te verwachten. De

¹⁹ Uiterwaarden bij de Stad Rhenen, Milieueffectrapportage, Grontmij, Houten

werkzaamheden kunnen geluidsoverlast veroorzaken voor de omgeving (zowel voor omwonenden als voor fauna). De effecten van deze tijdelijke verstoring op Natura 2000 zijn meegenomen in de Passende Beoordeling.

Ook de aanplant van bosschages kan tijdelijk beperkte verstoring opleveren, dit levert geen negatieve effecten op.

Door de graafwerkzaamheden ontstaat er ook een grondoverschot. Dit overschot wordt via de rivier getransporteerd. Overlast van deze transporten voor de omwonenden is niet te verwachten.

Evenementen op het evenemententerrein kunnen ook tijdelijk overlast op voor de omgeving opleveren (geluid, licht, fysieke aanwezigheid van mensen, tijdelijke gebouwtjes). De effecten hiervan zijn in tabel 5.4 meegenomen bij de verschillende aspecten.

5.15 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen is gebleken dat er geen belemmeringen zijn ten aanzien van de uitvoerbaarheid van voorliggend bestemmingsplan.

6 Juridische planopzet

6.1 Opzet bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is het belangrijkste ruimtelijke ordeningsinstrument waarmee de gemeente de gebruiksmogelijkheden van gronden op een juridisch bindende wijze kan vastleggen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat het gaat om toelatingsplanologie: de gebruiker van de gronden kan van overheidswege niet worden verplicht de in het bestemmingsplan opgenomen gebruiksvorm ook daadwerkelijk te realiseren (verwezenlijken van de bestemming). In verband hiermee bevat elk bestemmingsplan overgangsrecht op grond waarvan bestaand, van de bestemming afwijkend feitelijk gebruik mag worden voortgezet.

Een bestemmingsplan bevat twee onderdelen, namelijk een verbeelding en bijbehorende regels. De toelichting (op de regels en de verbeelding) vormt juridisch beschouwd geen onderdeel van het bestemmingsplan, maar speelt wel een belangrijke rol bij de interpretatie van de regels en de verbeelding. Voor een goed begrip van de (on)mogelijkheden van het bestemmingsplan dienen de verbeelding, de regels en de toelichting in onderlinge samenhang te worden beschouwd. Het een kan niet los worden gezien van het ander.

Het bestemmingsplan is opgesteld conform de RO standaarden 2012. Tevens is zoveel mogelijk de in de gemeente Rhenen gebruikelijke structuur van het bestemmingsplanregels gevolgd.

Op de verbeelding zijn bestemmingen weergegeven. In de regels is vervolgens per bestemming geregeld welk gebruik en welke bebouwing is toegestaan. Naast bestemmingen zijn op de verbeelding ook aanduidingen opgenomen. Een aanduiding heeft alleen betekenis als in de regels aan de betreffende aanduiding een gevolg wordt verbonden.

6.2 Nadere toelichting op de regels

De regels van het bestemmingsplan zijn ondergebracht in vier hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 (artikelen 1 en 2) bevat de inleidende regels. Deze regels beogen een eenduidige interpretatie en toepassing van de overige, meer inhoudelijke regels en van de verbeelding te waarborgen.
- Hoofdstuk 2 (artikelen 3 tot en met 14) bevat de bestemmingen van dit bestemmingsplan. Alle bestemmingen bevatten in ieder geval bestemmings- en bouwregels. Bij sommige bestemmingen zijn aanvullende regels opgenomen.
- Hoofdstuk 3 (artikelen 16, 17 en 18) bevat enkele algemeen geldende regels en een voorwaardelijke verplichting waarin is geregeld dat wordt groene maatregelen moeten worden gerealiseerd, wanneer een rode ontwikkeling plaatsvindt, in verband met de Saldobenadering voor de EHS.
- Hoofdstuk 4 (artikelen 19 en 20) bevat het overgangsrecht en een slotregel.

Hieronder volgt een toelichting op de bestemmingsregels (hoofdstuk 2).

Bestemming Agrarisch (artikel 3)

Voor het perceel waar de agrarische functie nog wordt uitgeoefend is de bestemming Agrarisch opgenomen. Deze gronden zijn bestemd voor een grondgebonden agrarisch bedrijf. Hier mogen enkel overige bouwwerken worden gebouwd, geen gebouwen.

Bestemming "Groen" (artikel 4)

Het gebied in het uiterste noorden van het plangebied, nabij de Utrechtsestraatweg, betreft gemeentegrond. Het gebied wordt gebruikt als groengebied. Tevens zijn watervoorzieningen, wegen en paden, parkeren, speel-, nuts- en infrastructurele voorzieningen en bouwwerken mogelijk. De bouwhoogte van de bouwwerken mag niet meer bedragen dan drie meter.

Bestemming "Horeca" (artikel 5)

De bestemming is opgenomen voor het in het plangebied aanwezige restaurant en lounge 'Tante Loes'. Voor de gebouwen zijn bouwvlakken opgenomen, waarbij de bestaande hoogten als maximale hoogte is opgenomen. In bijlage 1 bij de regels is aangegeven welk type horeca is toegestaan.

Bestemming "Natuur" (artikel 6)

Deze bestemmingsomschrijving is afgestemd op hetgeen de voorkeursvariant mogelijk dient te maken in het plangebied. De hoofdfuncties zijn:

- behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke en natuurwaarden;
- (bescherming van) (hoofd)watergangen;
- agrarisch medegebruik;
- water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

Waar op de verbeelding met een aanduiding een specificering is aangegeven, is de functie die wordt genoemd toegestaan, onder de voorwaarden die bij 'specifieke gebruiksregels' staan aangegeven. Het gaat om een evenemententerrein en een ijsbaan. Op het evenemententerrein mogen alleen de evenementen plaatsvinden die zijn genoemd in bijlage 2 en binnen de tijden zoals genoemd in bijlage 2. De gestelde voorwaarden zijn afkomstig uit het natuuronderzoek waarin de activiteiten met deze voorwaarden zijn getoetst.

Tevens is extensief recreatief medegebruik (geen verblijfsrecreatie) mogelijk.

Bij deze functies behorende voorzieningen, fiets- en wandelpaden, erven, terreinen, bruggen, nutsvoorzieningen en (overige) bouwwerken zijn eveneens toegestaan. De aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden zijn overigens alleen toegestaan waar de aanduiding 'pad' op de verbeelding is weergegeven. Hierbuiten mogen de bestaande fiets- en wandelpaden blijven liggen.

In verband met de aard van de bestemming zijn de bouw mogelijkheden zeer beperkt gehouden.

Mobiele bouwwerken zijn uitsluitend ter plaatse van de aanduidingen 'evenemententerrein' en 'ijsbaan' toegestaan. Ter plaatse van de aanduiding 'ijsbaan' zijn tevens mobiele bouwwerken toegestaan ten behoeve van het evenemententerrein.

De bouwhoogte van bruggen en kunstwerken in of op het water mag niet meer bedragen dan 10 meter +NAP;

De bouwhoogte van overige bouwwerken mag niet meer bedragen dan 3 meter.

Er geldt voor alle gronden binnen deze bestemming een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden. Dit betreft specifiek benoemde werken en werkzaamheden boven, op en in de bodem. Het belangrijkste toetsingscriterium voor het verlenen van de omgevingsvergunning zijn de waarden en functies die het plan beoogt te beschermen. In dit geval zijn dat de natuurlijke en landschapswaarden van het gebied.

Bestemming "Verkeer" (artikel 7)

De wegen binnen het plangebied, krijgen de bestemming 'Verkeer'. Hier vallen onder de Veerweg, de Rijnstraat en de Cuneralaan. Binnen deze bestemming zijn wegen en paden, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen, water en waterhuishoudkundige voorzieningen en nutsvoorzieningen toegestaan met de daarbij behorende bruggen en bouwwerken.

Ter hoogte van de Rijnbrug is de aanduiding 'natuur' opgenomen, zodat op deze plaats, naast de functie verkeer over de brug, ook het behoud, herstel en ontwikkeling van natuur onder de brug mogelijk is. .

Bestemming "Verkeer - Verblijfsgebied" (artikel 8)

De bestemming Verkeer - Verblijfsgebied is gericht op de verblijfsfunctie en secundair op de verkeersfunctie. Deze wegen hebben een functie voor de ontsluiting van de aanliggende gronden met daarbij inbegrepen, voet- en fietspaden, bermen, bruggen, bushaltes en dergelijke. De passantenhaven, het parkeerterrein en de laad-losplaats zijn met een aanduiding geregeld.

Bestemming "Water" (artikel 9)

De Nederrijn maakt ter plaatse van de passantenhaven deel uit van het plangebied van dit bestemmingsplan en heeft de bestemming "Water". De gronden zijn bestemd voor:

- (bescherming van) (hoofd)watergangen;
- oevers en taluds;
- verkeer te water (dit betreft zowel goederen- als personenverkeer);
- extensief recreatief medegebruik;
- instandhouding en ontwikkeling van landschappelijke en natuurwaarden.

Verder is op de verbeelding een aanduiding opgenomen voor de passantenhaven, waar maximaal 50 ligplaatsen zijn toegestaan. Hier zijn tevens loopbruggen en aanlegsteigers mogelijk.

Alleen overige bouwwerken zijn toegestaan met een bouwhoogte van maximaal 3 meter (zie omschrijving van het begrip "peil" voor de wijze van meten van bouwwerken boven, op of in het water). Bouwwerken ten behoeve van de geleiding van het nautisch verkeer mogen hoger worden gebouwd. Gebouwen zijn niet toegestaan.

Bestemming "Leiding – Riool" (artikel 10)

Binnen het plangebied liggen rioolleidingen. Deze hebben een beschermingszone met een breedte van in totaal 5 meter, die als dubbelbestemming op de verbeelding is opgenomen. Binnen deze zone zijn, zonder de toestemming van de leidingbeheerder geen gebouwen toegestaan. Ook zijn werkzaamheden, geen bouwwerken zijnde, die zijn genoemd in het betreffende artikel, niet toegestaan zonder dat de leidingbeheerder hier over is gehoord.

Bestemming "Waarde – Archeologie 1" (artikel 11)

Van toepassing op het terrein van het voormalige Oude Veerhuis, de voormalige Koningstuin met aangrenzende bijbehorende zones (sloot of huidige depressie rondom en de noordelijke zone van de Paardenmarkt) of ter plaatse van de laatmiddeleeuwse dijken of dijkjes binnen het plangebied. Op of in deze gronden mogen geen gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd. Verder is een vergunningstelsel opgenomen voor werken en werkzaamheden, geen bouwwerken zijnde. Voordat vergunning wordt verleend, dient met een archeologisch onderzoek te worden aangetoond dat geen archeologische waarden worden aangetast.

Bestemming "Waarde – Archeologie 2" (artikel 12)

Van toepassing op de graslanden van het plangebied rondom de historische stadskern en op de flanken van de stuwwal (zone Utrechtsestraatweg vanaf het Paardenveld westelijker). Bouwwerken en werken of bepaalde werkzaamheden dieper dan 30 centimeter zijn verbonden aan een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan. Wanneer dieper wordt gegraven dient met een archeologisch onderzoek worden aangetoond dat archeologische waarden niet worden aangetast.

Bestemming "Waarde – Archeologie 3" (artikel 13)

Van toepassing op de huidige oevers (stranden) van de Nederrijn. Bouwwerken en werken of bepaalde werkzaamheden dieper dan 1 meter zijn verbonden aan een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan. Wanneer dieper wordt gegraven dient met een ar-

cheologisch onderzoek worden aangetoond dat archeologische waarden niet worden aangetaast.

Bestemming “Waterstaat – Waterkering” (artikel 14)

De zomerkaden in het plangebied hebben de bestemming ‘Waterstaat – Waterkering’. Het betreft de kaden en een strook van 15 meter aan weerszijden van de waterkering(lijn).

Hiermee bevat het bestemmingsplan een juridisch-planologische vertaling van de Beleidslijn grote rivieren.

Bestemming “Waterstaat – Stroomvoerend rivierbed” (artikel 15)

Deze dubbelbestemming geldt in het gehele plangebied en is opgenomen ter bescherming van de vaarweg- en afvoerfunctie van de rivier. In deze regels zijn de regels van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), zoals beschreven in paragraaf 4.2 van deze toelichting, opgenomen. Voordat een omgevingsvergunning voor bouwen of aanleggen wordt verleend, wordt advies gevraagd aan de rivierbeheerder, Rijkswaterstaat.

7 Uitvoerbaarheid

7.1 Handhaving

Bij het opstellen van een bestemmingsplan speelt handhaving een belangrijke rol. Een goed bestemmingsplan kenmerkt zich onder meer door middel van heldere regels en concreet gemeentelijk handhavingsbeleid. Handhaving van bestaande regels is ook van steeds groter belang. Hierbij wordt de praktijk van gedogen steeds vaker omgezet naar minder regels met een betere handhaving.

Het strikt handhaven van vergunningen, regels en procedures geeft duidelijkheid en maakt de samenleving veiliger. Het gedogen moet worden tegengegaan. Overbodige regels en onduidelijke regelgeving zijn daarom getracht zoveel mogelijk achterwege te laten.

7.2 Economische uitvoerbaarheid

Volgens artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening dient de gemeenteraad een exploitatieplan vast te stellen voor gronden waarop een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan is voorgenomen. Omdat geen sprake is van een bouwplan conform artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening, is geen verplichting tot kostenverhaal dan wel tot het opstellen van een exploitatieplan.

De initiatiefnemers van de ontwikkelingen in het plangebied worden in staat geacht de ontwikkelingen te bekostigen. In de voorwaardelijke verplichting is voorgeschreven dat bepaalde groene maatregelen die binnen de saldotoets zijn afgesproken als compensatie voor rode maatregelen binnen een bepaalde termijn moeten worden uitgevoerd.

De gemeente Rhenen heeft voor de ontwikkelingen in het plangebied budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de visie Palmerswaard. Hiermee is de financiële dekking gewaarborgd.

7.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

7.3.1 Vooroverleg

In de fase van voorontwerp dienen, ingevolge artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening (Bro), burgemeester en wethouders te overleggen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in geding zijn. In verband hiermee is het voorontwerpbestemmingsplan toegezonden aan de relevante organisaties. In de bijlage is een samenvatting en beantwoording van de reacties opgenomen.

7.3.2 Procedure

Nadat alle overlegreacties zijn verwerkt, wordt het ontwerpbestemmingsplan op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode is het voor een ieder mogelijk om mondeling of schriftelijk zienswijzen bij de gemeenteraad in te dienen. De zienswijzen worden vervolgens bij de besluitvorming in het kader van de vaststelling door de gemeenteraad betrokken.

Na een beroepstermijn van zes weken treedt het bestemmingsplan in werking, tenzij conform artikel 8.4 Wro een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan bij de afdeling bestuursrecht-spraak Raad van State.

Bijlage 1

Nota van beantwoording vooroverlegreacties en ambtshalve wijzigingen

Bijlage 2

Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen